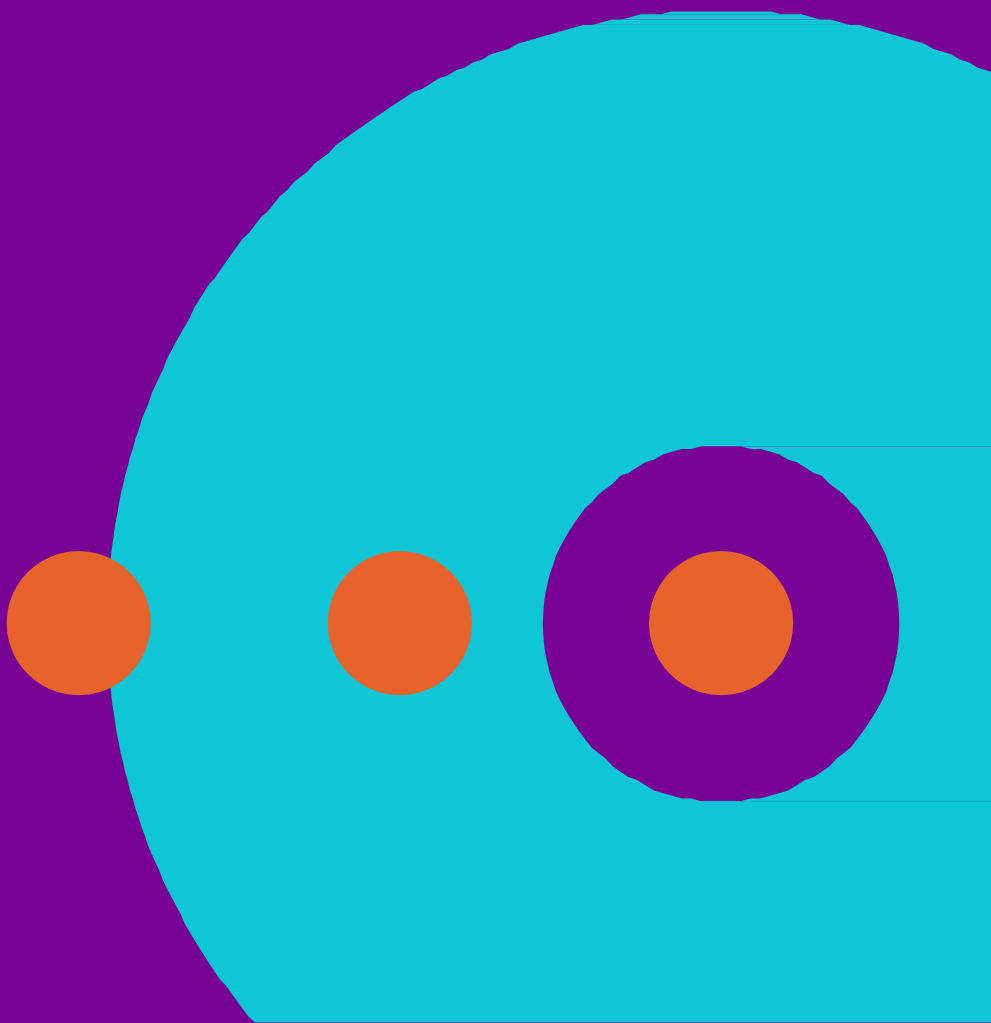

ΟΜΑΔΑ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Διαγενεακή δικαιοσύνη

Συστάσεις

Εισαγωγική δήλωση:

Επί τρία Σαββατοκύριακα συγκεντρωθήκαμε 150 τυχαία επιλεγμένοι πολίτες και από τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ για να συζητήσουμε το ακόλουθο ερώτημα: *Τι πρέπει να κάνουμε σήμερα για να καταστεί η Ευρωπαϊκή Ένωση δίκαιη για όλες τις σημερινές και τις μελλοντικές γενιές;* Εμείς οι ίδιοι εκπροσωπούμε διαφορετικές γενιές —από εφήβους έως ανθρώπους ογδόντα ετών— και η ανταλλαγή των απόψεών μας αντικατόπτριζε τόσο τον πλούτο όσο και τις εντάσεις που συνεπάγεται η ηλικιακή και γεωγραφική πολυμορφία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Είναι σημαντικό η Ευρωπαϊκή Ένωση (ως θεσμικό όργανο και ως το σύνολο των κρατών μελών της) να επιτελεί το έργο της με διαφάνεια και να λογοδοτεί στους πολίτες κάθε γενιάς. Η λογοδοσία αυτή είναι σημαντική για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης και την τήρηση της υπόσχεσης για διαγενεακή δικαιοσύνη.

Τα ευρήματά μας σχετικά με τη σημερινή εποχή

Συμφωνήσαμε ότι η διαγενεακή δικαιοσύνη δεν επιτυγχάνεται σήμερα. Πολλοί από εμάς περιέγραψαν μια αίσθηση έλλειψης ισορροπίας: τόσο οι νεότερες όσο και οι παλαιότερες γενιές αισθάνονται ανασφάλεια όσον αφορά τη θέση τους στην κοινωνία, παρότι οι λόγοι είναι διαφορετικοί.

Ενα θέμα το οποίο αναφέρθηκε κατ' επανάληψη ήταν η αποδυνάμωση της άγραφης συμφωνίας («κοινωνικό συμβόλαιο») μεταξύ των γενεών. Η εμπιστοσύνη μεταξύ των γενεών έχει διαβρωθεί, ενώ κάθε ηλικιακή ομάδα αισθάνεται ορισμένες φορές ότι κρίνεται ή δεν γίνεται κατανοητή από άλλες. Οι νεότερες φωνές συχνά αισθάνονται ότι υποτιμούνται ή αποκλείονται από τη λήψη αποφάσεων, ενώ οι μεγαλύτεροι συχνά αισθάνονται ότι οι απόψεις τους παραβλέπονται ή λησμονούνται. Οι ενδιάμεσες γενιές συχνά αντιμετωπίζουν πίεση, καθώς δυσκολεύονται να διαχειριστούν ταυτόχρονα την εργασία τους, τη φροντίδα των παιδιών, αλλά και των ηλικιωμένων μελών της οικογένειας. Το έλλειμμα εμπιστοσύνης αυξάνεται όσον αφορά τους θεσμούς που οφείλουν να διατηρούν τη συνοχή αυτού του κοινωνικού συμβολαίου. Αναγνωρίσαμε ότι οι πολιτικές και συστημικές πιέσεις —όπως οι εντάσεις σχετικά με τη συνταξοδότηση και την κοινωνική ασφάλιση— δημιουργούν πραγματικά εμπόδια στην ανανέωση αυτού του κοινωνικού συμβολαίου. Συχνά απουσιάζει από την εξίσωση η συνεκτίμηση των μελλοντικών γενεών.

Εξετάσαμε πώς επηρεάζει η δυναμική αυτή την καθημερινή ζωή. Ορισμένοι θεωρούν ότι ο ρυθμός των τεχνολογικών, οικολογικών και πολιτιστικών αλλαγών έχει διευρύνει το χάσμα μεταξύ νέων και ηλικιωμένων. Άλλοι υποστηρίζουν ότι λόγω των κοινωνικοοικονομικών πιέσεων είναι δυσκολότερο να διατηρηθεί η αλληλεγγύη. Η αίσθηση ότι κάθε γενιά «έχει τα δικά της προβλήματα» και ότι η κοινωνία δεν τα αντιμετωπίζει πλέον συλλογικά αποτέλεσε εντυπωσιακό εύρημα σχετικά με την εποχή μας.

Ωστόσο, διαπιστώσαμε επίσης ότι εξακολουθεί να υπάρχει αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών. Οι οικογένειες εξακολουθούν να αποτελούν ένα από τα πιο αντιπροσωπευτικά παραδείγματα: οι γιαγιάδες/παππούδες φροντίζουν τα εγγόνια τους, οι γονείς στηρίζουν τα παιδιά τους, τα ενήλικα παιδιά βοηθούν τους γονείς τους που γερνούν. Ωστόσο, υπάρχουν και άλλες περιστάσεις έκφρασης αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών, για παράδειγμα στην εργασία, μέσω του εθελοντισμού ή μεταξύ γειτόνων.

Αναγνωρίσαμε επίσης την κοινωνική προστασία, την ειρήνη και τα δημοκρατικά δικαιώματα ως κληροδοτήματα προηγούμενων γενεών τα οποία εξακολουθούν να μας ενώνουν.

Το όραμά μας για το αύριο

Όταν στραφήκαμε προς το μέλλον, μας ενέπνευσε ελπίδα η ιδέα ότι η διαγενεακή δικαιοσύνη μπορεί να ενισχυθεί και ότι αυτό δεν είναι μόνο εφικτό αλλά και αναγκαίο για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τον ρόλο της στον κόσμο. Την ευθύνη για την προώθηση της αλληλεγγύης και της διαγενεακής δικαιοσύνης φέρουν επίσης τα κράτη μέλη της ΕΕ και η κοινωνία των πολιτών, όπως οι ΜΚΟ και οι συνδικαλιστικές οργανώσεις.

Οραματιστήκαμε μια κοινωνία με ανανεωμένη αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών, όπου δεν χρειάζεται να θυσιαστεί η ευημερία κανενός για να ευημερήσει ο άλλος. Σε ένα τέτοιο μέλλον, η διαγενεακή δικαιοσύνη δεν αποτελεί συμπληρωματική πτυχή, αλλά είναι απαραίτητη για τη λήψη κάθε απόφασης.

Οι ακόλουθες αρχές εκφράζουν την κοινή μας δέσμευση για την οικοδόμηση μιας Ευρωπαϊκής Ένωσης όπου όλες οι γενιές θα μπορούν να ευημερούν μαζί και θα τις ενώνει η εμπιστοσύνη, ο σεβασμός και το αίσθημα κοινού σκοπού. Καλούμε την Ευρωπαϊκή Ένωση να θέσει τις αρχές αυτές στο επίκεντρο της μελλοντικής χάραξης πολιτικής.

Αρχές:

1. Δίκαιη και υπεύθυνη λήψη αποφάσεων

Η διαγενεακή δικαιοσύνη θα πρέπει να διέπει όλες τις αποφάσεις, διασφαλίζοντας ότι η ευημερία μιας γενιάς δεν αποβαίνει εις βάρος μιας άλλης. Όλες οι πολιτικές και οι επιλογές πρέπει να βασίζονται στην ενσυναίσθηση, την ισότητα και την υπευθυνότητα —που κρίνονται όχι μόνο από τα άμεσα αποτελέσματά τους, αλλά και από τον μακροπρόθεσμο αντίκτυπό τους στις μελλοντικές γενιές. Από πολλές απόψεις, αυτό είναι το πιο ακριβές κριτήριο δικαιοσύνης: αν οι σημερινές αποφάσεις βελτιώνουν, ή τουλάχιστον δεν επιδεινώνουν, τη ζωή όσων ακολουθούν μετά από εμάς και όσων θα ακολουθήσουν μετά από εκείνους.

2. Ανανεωμένο συμβόλαιο μεταξύ των γενεών

Κάθε γενιά φέρει τόσο ηθική όσο και πρακτική ευθύνη έναντι των άλλων —ως προς την προστασία της αξιοπρέπειας, τη δημιουργία ευκαιριών και τη διασφάλιση της σταθερότητας για όλες τις σημερινές και τις μελλοντικές γενιές.

3. Διάλογος και αμοιβαίος σεβασμός

Ο διάλογος μεταξύ των γενεών —με γνώμονα τις μελλοντικές γενιές— θα πρέπει να είναι φυσικός και να του αποδίδεται η δέουσα αξία, ώστε η απόσταση να αντικαθίσταται με την κατανόηση. Όλες οι γενιές προσφέρουν σοφία, πείρα, ενέργεια και φαντασία για τη διαμόρφωση του κοινού μέλλοντος.

4. Διαφύλαξη και πρόοδος

Κάθε γενιά πρέπει να διαφυλάσσει όσα έχουν επιτευχθεί —όπως τα δικαιώματα, η ειρήνη και η ευημερία— αντιμετωπίζοντας παράλληλα τις σημερινές προκλήσεις. Πραγματική βιώσιμη πρόοδος σημαίνει να κληροδοτείς σε εκείνους που ακολουθούν έναν κόσμο που δεν διαφυλάχθηκε απλώς, αλλά βελτιώθηκε.

5. Ανθρώπινη αξιοπρέπεια και ευημερία για όλες τις γενιές

Η διαγενεακή δικαιοσύνη εμπεριέχει τη διασφάλιση ότι κάθε άτομο μπορεί να ζει με αξιοπρέπεια, υγεία

και αίσθημα του ανήκειν. Κανείς δεν θα πρέπει να μένει στο περιθώριο, να απομονώνεται ή να υποτιμάται, σε οποιοδήποτε στάδιο της ζωής του.

Κοινή ευθύνη

Η διαγενεακή δικαιοσύνη δεν είναι σταθερός προορισμός, αλλά ένα συνεχές ταξίδι. Το νόημά της θα αυξάνεται και θα εξελίσσεται καθώς αναδύονται νέες προκλήσεις και νέες φωνές συμμετέχουν στη συζήτηση. Αυτό που έχει μεγαλύτερη σημασία είναι κάθε γενιά να ενεργεί με προσοχή, θάρρος και κοινή αίσθηση ευθύνης για το μέλλον που οικοδομούμε μαζί.

Εάν αυτές οι αρχές ληφθούν σοβαρά υπόψη, πιστεύουμε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να εκπληρώσει και να υλοποιήσει την υπόσχεσή της για δικαιοσύνη μεταξύ των γενεών. Θέλουμε μια Ένωση όπου όλες οι γενιές θα μπορούν να ευημερούν μαζί και όπου οι μελλοντικές γενιές θα κληρονομούν όχι μόνο τα επιτεύγματα των προηγούμενων, αλλά και το θάρρος, τη συμπόνια και τη φροντίδα των σημερινών γενεών.

Για να καταστεί το όραμα αυτό πιο χειροπιαστό, πρέπει να διατεθούν σήμερα χρηματοδοτικά μέσα. Για τον σκοπό αυτόν, ενωμένοι στην πολυμορφία, αναπτύξαμε **24 συστάσεις** προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Συστάσεις

Σύσταση Α: Μάθηση ανεξαρτήτως ηλικίας: παρότρυνση για σύνδεση, ενσυναίσθηση και ανταλλαγή γνώσεων μεταξύ των γενεών

Προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και για την ενίσχυση της διαγενεακής δικαιοσύνης: συνιστούμε την προώθηση της διά βίου και της διαγενεακής μάθησης, με τη δημιουργία περισσότερων ευκαιριών για άτομα όλων των ηλικιών ώστε να συνδέονται, να μοιράζονται εμπειρίες και να μαθαίνουν ο ένας από τον άλλον. Στόχος είναι να ενισχυθούν η κοινωνική συνοχή, η ενσυναίσθηση και η αμοιβαία κατανόηση μεταξύ των γενεών, ενώ παράλληλα εκτιμάται η αξία τόσο των παραδοσιακών γνώσεων όσο και των νέων μορφών πολιτιστικής και τεχνολογικής έκφρασης. Όλες οι γενιές θα μπορούσαν να αισθανθούν πολύτιμες συνεισφέροντας τις γνώσεις, την πείρα και τις δεξιότητές τους στην κοινωνία, εάν υποστηρίξουμε τη συμπεριληπτική εκπαίδευση, τις πολιτιστικές ανταλλαγές και τις πρωτοβουλίες σε επίπεδο κοινότητας. Η προσέγγιση αυτή θα συμβάλει στο να διασφαλιστεί ότι καμία γενιά δεν θα μείνει στο περιθώριο ούτε θα βρεθεί σε μειονεκτική θέση κατά τη συνεχιζόμενη ψηφιακή και πολιτιστική μετάβαση.

Αιτιολόγηση:

- Οι παρανοήσεις, η έλλειψη ενσυναίσθησης και η ανεπαρκής επικοινωνία μεταξύ των γενεών δημιουργούν φραγμούς που εμποδίζουν τη συνεκτική λειτουργία της κοινωνίας. Όσο καλύτερα γνωρίζουμε τις άλλες γενιές, τόσο καλύτερα τις κατανοούμε.
- Οι καιροί αλλάζουν γρήγορα με την τεχνολογική ανάπτυξη και τις καινοτομίες—δεν μπορούμε να αφήσουμε τους ηλικιωμένους στο περιθώριο καθώς συντελείται αυτή η επανάσταση. Με τη στήριξη της διαγενεακής μάθησης, διασφαλίζεται ότι οι νέοι μπορούν να βοηθήσουν τους ηλικιωμένους όσον αφορά τις ψηφιακές δεξιότητες και οι ηλικιωμένοι να μοιραστούν τη σοφία τους, γεφυρώνοντας το ψηφιακό χάσμα μεταξύ των γενεών. Έτσι καταπολεμάται επίσης η κοινωνική απομόνωση των ηλικιωμένων, μέσω της συναναστροφής τους με νεότερα άτομα σε ουσιαστικούς ρόλους.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Η δημιουργία και η χρηματοδότηση εύκολα προσβάσιμων χώρων διαγενεακής μάθησης και ανταλλαγής απόψεων μεταξύ των γενεών**, όπως τα κοινοτικά κέντρα, οι πολιτιστικοί κόμβοι, οι αίθουσες πολυμέσων, τα «ζωντανά μουσεία» και τα εργαστήρια ταυτότητας και πολιτισμού, όπου οι γενιές συνεργάζονται μέσω σεμιναρίων, εκθέσεων και αφήγησης ιστοριών. Συνιστούμε επίσης να δημιουργηθούν νέου τύπου χώροι, όπως τα «εργοστάσια φαντασίας και πιθανών μελλοντικών εξελίξεων», οι οποίοι θα είναι αφιερωμένοι στη συλλογική δημιουργικότητα και στον μελλοντοστρεφή πειραματισμό. Να αναπτυχθούν διαδικτυακές συμμετοχικές πλατφόρμες οι οποίες θα συλλέγουν, θα εκτιμούν και θα συνδέουν τις εμπειρίες και τις γνώσεις ανθρώπων από όλες τις γενιές (π.χ. μια «βιογραφική Wikipedia»). Να στηριχθούν πρωτοβουλίες σε επίπεδο ΕΕ για την πρόσβαση στον πολιτισμό και την από κοινού δημιουργικότητα, συμπεριλαμβανομένης της δωρεάν ή χαμηλού κόστους εισόδου σε πολιτιστικούς χώρους, διαγενεακά φεστιβάλ και ψηφιακές πλατφόρμες για αφήγηση ιστοριών και άλλες μορφές έκφρασης μεταξύ των γενεών. Η ΕΕ θα πρέπει να διευκολύνει, να δρομολογήσει και να στηρίξει έργα που περιλαμβάνουν τέτοιου είδους χώρους, για παράδειγμα μετατρέποντας εγκαταλελειμμένα κτίρια σε περιβάλλοντα κοινοτικής διαβίωσης με δυνατότητες διαμονής. Για να καταστεί αυτό δυνατό, θα πρέπει να απλουστευθούν οι διοικητικές διαδικασίες.
- **Η ενσωμάτωση των διαγενεακών ανταλλαγών στα σχολεία και τα κοινωνικά ιδρύματα**. Να αναπτυχθούν κατευθυντήριες γραμμές και χρηματοδότηση για εκπαιδευτικά προγράμματα με σκοπό τη σύνδεση των σχολείων με κέντρα προστασίας ηλικιωμένων, εγκαταστάσεις υγείας και τοπικές ενώσεις. Να ενθαρρυνθεί η «μάθηση σε ζεύγη» όπου οι νέοι διδάσκουν ψηφιακές δεξιότητες και οι ηλικιωμένοι μοιράζονται τα βιώματα ή την πολιτιστική κληρονομιά τους.
- **Η ανθρωποκεντρική αντίληψη για την τεχνολογία**. Να δοθεί ώθηση στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τα όρια και τους δυνητικούς κινδύνους των τεχνολογικών εξελίξεων και των καινοτομιών, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι πολίτες —ιδίως οι νεότερες γενιές— μπορούν να αντιλαμβάνονται αναδυόμενα εργαλεία όπως η ΤΝ, καθώς και να πλοηγούνται σε αυτά, με κριτικό πνεύμα. Να ενθαρρυνθεί η μετάδοση γνώσεων, πρακτικών δεξιοτήτων και βιωματικής σοφίας από τις παλαιότερες γενιές, αντί της αποκλειστικής στήριξης σε τεχνολογικές λύσεις. Να δημιουργηθούν χώροι όπου οι άνθρωποι μπορούν να μοιράζονται ανοιχτά τις ανησυχίες και τα ερωτήματά τους σχετικά με τις τεχνολογικές αλλαγές και να λαμβάνουν σχόλια με βάση την προσωπική πείρα, τα οποία συμβάλλουν στην προώθηση μιας ορθότερα θεμελιωμένης, ανθρωποκεντρικής προοπτικής για την καινοτομία.

Σύσταση Β: Γεφύρωση των εθνών, ανάδειξη των πολιτισμών: η πορεία προς μια ισχυρότερη ευρωπαϊκή ταυτότητα

Προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και για την ενίσχυση της διαγενεακής δικαιοσύνης: συνιστούμε την προώθηση μιας κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας που θα βασίζεται στην πολυμορφία, στις πολιτιστικές ανταλλαγές και στην αμοιβαία κατανόηση μεταξύ των κρατών μελών. Αυξάνοντας τις ευκαιρίες των πολιτών να γνωρίσουν, να βιώσουν και να αναδείξουν τους πολλούς πολιτισμούς της Ευρώπης, η ΕΕ μπορεί να ενισχύσει το αίσθημα του ανήκειν και της αλληλεγγύης, σεβόμενη παράλληλα τις εθνικές και τις περιφερειακές ταυτότητες.

Αιτιολόγηση:

- Με την ανταλλαγή του πολιτιστικού πλούτου και των συλλογικών ιστοριών της Ευρώπης, οι πολίτες μπορούν πιο εύκολα να θεωρήσουν ότι αποτελούν μέρος ενός κοινού ευρωπαϊκού εγχειρήματος που βασίζεται στη συνεργασία, στην πολυμορφία και στις κοινές αξίες, κάτι το οποίο ενισχύει το αίσθημα του ανήκειν και την ενότητα.
- Η τεκμηρίωση και η ανταλλαγή των πολλαπλών πολιτιστικών κληρονομιών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που διαμορφώνονται από τη μετανάστευση και τις διαφορετικές ιστορίες των λαών των μεταναστών, διασφαλίζουν ότι οι εμπειρίες και η δημιουργικότητα των σημερινών γενεών παραμένουν προσβάσιμες στις μελλοντικές, προωθώντας τη συνέχεια και την αμοιβαία μάθηση και διαφυλάσσοντας τη μνήμη και τον διάλογο.
- Η θέσπιση προγραμμάτων όπως το Erasmus έχει αποδειχθεί ότι επηρεάζει ριζικά τη ζωή των ανθρώπων και επιφέρει μετασχηματισμούς, ενώ παράλληλα ενισχύει το αίσθημα της ευρωπαϊκής ταυτότητας.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Η ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τις ευκαιρίες που προσφέρει η ΕΕ.** Να ενισχυθούν η προβολή και η προσβασιμότητα των υφιστάμενων προγραμμάτων και θεσμών της ΕΕ —όπως το Erasmus+ και τα Ευρωπαϊκά Σπίτια— με εντονότερη τοπική προβολή, σαφέστερη επικοινωνία και περισσότερες εκδηλώσεις σε επίπεδο κοινότητας. Να μετατραπούν τα Ευρωπαϊκά Σπίτια σε δυναμικούς κόμβους που συνδέουν πολίτες όλων των ηλικιών μέσω πολιτιστικών ανταλλαγών, εθελοντισμού και διασυνωριακών ευκαιριών.
- **Η ενσωμάτωση της ευρωπαϊκής ταυτότητας στα σχολικά προγράμματα με την αγωγή του πολίτη** από τις πιο νεαρές ηλικίες και η έναρξη της εφαρμογής των σχετικών προγραμμάτων το συντομότερο δυνατόν, συμπεριλαμβανομένων ανταλλαγών, εικονικών αιθουσών διδασκαλίας και μαθημάτων σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας της ΕΕ και των κρατών μελών της, καθώς και σχετικά με τις κοινές δημοκρατικές αξίες. Να παρέχεται ειδική κατάρτιση στους εκπαιδευτικούς, ώστε να διασφαλιστεί ότι μπορούν να διδάσκουν το περιεχόμενο αυτό με σιγουριά και αποτελεσματικότητα.
- **Η ανάπτυξη μιας ανοικτής, αξιόπιστης και διαφανούς ενωσιακής διαδικτυακής πλατφόρμας γνώσης** η οποία θα συγκεντρώνει πολιτιστικές κληρονομίες, βέλτιστες πρακτικές και τα αποτελέσματα συμμετοχικών και πολιτιστικών πρωτοβουλιών. Στόχος είναι να καταστούν ο πολιτιστικός πλούτος και ο συνεχής διάλογος της Ευρώπης προσβάσιμοι σε όλους τους πολίτες. Η πλατφόρμα θα πρέπει να αναπτυχθεί σύμφωνα με ισχυρές αρχές ασφάλειας και να περιλαμβάνει ενσωματωμένες λειτουργίες επαλήθευσης γεγονότων, ώστε να διασφαλίζεται η ακρίβεια, η αξιοπιστία και η φερεγγυότητα όλων των πληροφοριών που ανταλλάσσονται.

Σύσταση Γ: Εκπαίδευση όλων των γενεών για ένα βιώσιμο μέλλον στον τομέα των τροφίμων

Προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και για την ενίσχυση της διαγενεακής δικαιοσύνης: συνιστούμε στην ΕΕ να προωθήσει την εκπαίδευση και την κατανόηση σχετικά με την υγιεινή, θρεπτική και βιώσιμη διατροφή, καθιερώνοντας ένα υποχρεωτικό σχολικό μάθημα για τους μαθητές και διοργανώνοντας ένα σεμινάριο σχετικά με τη βιώσιμη, υγιεινή διατροφή για ενήλικες. Η εκπαίδευση αυτή θα δώσει σε όλους τη δυνατότητα να κάνουν συνειδητές διατροφικές επιλογές, θα ενθαρρύνει τη διαγενεακή μάθηση και θα προωθήσει κοινές πρακτικές καλλιέργειας τροφίμων. Αυτό θα πρέπει να εφαρμοστεί σε διάφορα ιδρύματα, ώστε να διασφαλιστεί η προσέγγιση όλων των γενεών. Το πρόγραμμα σπουδών θα πρέπει να παρέχει πρακτικές πληροφορίες σχετικά με την επισήμανση των

τροφίμων, ενημέρωση σχετικά με τα συστατικά, δεξιότητες μαγειρικής, πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο παραγωγής των τροφίμων, τις επιπτώσεις των διαφόρων τροφών στο περιβάλλον και στην υγεία, καθώς και στρατηγικές για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στη μείωση της υπερβολικής κατανάλωσης κρέατος και άλλων μορφών μη βιώσιμης κατανάλωσης τροφίμων, προκειμένου να διατηρηθούν οι χερσαίοι και οι υδάτινοι πόροι.

Αιτιολόγηση:

- Η κατανάλωση κρέατος και η υπερκατανάλωση γεωργικών προϊόντων που επιβαρύνουν το περιβάλλον έχουν σοβαρές περιβαλλοντικές επιπτώσεις λόγω της εντατικής εκμετάλλευσης (π.χ. κτηνοτροφία) και της υψηλού βαθμού χρήσης γης και υδάτινων πόρων. Ταυτόχρονα, η ευαισθητοποίηση σχετικά με τις βιώσιμες πρακτικές είναι περιορισμένη. Οι προκλήσεις αυτές αναδεικνύουν την επείγουσα ανάγκη για εκπαίδευση που θα δίνει τη δυνατότητα στους ανθρώπους να κάνουν συνειδητές και βιώσιμες διατροφικές επιλογές.
- Επί του παρόντος, οι περισσότερες χώρες παρέχουν ελάχιστη έως μηδενική εκπαίδευση σχετικά με την υγιεινή και φιλική προς το περιβάλλον διατροφή. Κατά συνέπεια, οι πολίτες δεν διδάσκονται πώς να επιλέγουν τρόφιμα τα οποία είναι θρεπτικά και έχουν τον μικρότερο δυνατό περιβαλλοντικό αντίκτυπο.
- Εκπαιδύοντας όλες τις γενιές σχετικά με τις βιώσιμες διατροφικές συνήθειες, τους δίνουμε τη δυνατότητα να κάνουν πιο υγιεινές και περιβαλλοντικά υπεύθυνες διατροφικές επιλογές.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Η καθιέρωση υποχρεωτικού σχολικού μαθήματος σε όλα τα προγράμματα σπουδών της ΕΕ**, στο πλαίσιο του οποίου θα διδάσκονται δεξιότητες μαγειρικής, η κατανόηση του τρόπου παραγωγής των τροφίμων, οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των διαφόρων τροφών στους πόρους, καθώς και πρακτικές μέθοδοι για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων. Το πρόγραμμα θα πρέπει να περιλαμβάνει εκπαίδευση για την υγιεινή και βιώσιμη διατροφή, πρακτική ευαισθητοποίηση σχετικά με την επισήμανση των τροφίμων, γνώσεις σχετικά με τα συστατικά, δεξιότητες μαγειρικής, πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο παραγωγής των τροφίμων, τις επιπτώσεις των διαφόρων τροφών στο περιβάλλον και στην υγεία, καθώς και στρατηγικές για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στη μείωση της υπερβολικής κατανάλωσης κρέατος και άλλων μορφών μη βιώσιμης κατανάλωσης τροφίμων, προκειμένου να διατηρηθούν οι χερσαίοι και οι υδάτινοι πόροι.
- **Η προώθηση των εναλλακτικών πηγών πρωτεϊνών και της διατροφικής διαφοροποίησης.** Να αναπτυχθούν εκπαιδευτικά προγράμματα τα οποία θα διδάσκουν τους ανθρώπους να βρίσκουν εναλλακτικές πηγές πρωτεΐνης στο πλαίσιο μιας βιώσιμης διατροφής.
- **Οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού σχετικά με τη βιώσιμη διατροφή.** Να εφαρμοστούν πολιτικές και να υλοποιηθούν εκπαιδευτικές εκστρατείες που θα επικεντρώνονται στον αντίκτυπο των διατροφικών επιλογών στον πλανήτη και να παρέχονται πληροφορίες σχετικά με βιώσιμες, θρεπτικές επιλογές.

Σύσταση Δ: Ενίσχυση της βιώσιμης γεωργίας με αυξημένη χρηματοδοτική στήριξη από την ΕΕ

Προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και για την ενίσχυση της διαγενεακής δικαιοσύνης: συνιστούμε στην ΕΕ να αυξήσει τη χρηματοδοτική στήριξη τόσο για τους υφιστάμενους όσο και για τους μελλοντικούς γεωργούς σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, ώστε να τους βοηθήσει να υιοθετήσουν και να επεκτείνουν βιώσιμες γεωργικές πρακτικές. Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει στήριξη για μέτρα όπως η αμειψισπορά και οι τεχνολογίες στάγδην άρδευσης, καθώς και κίνητρα για τη

μετάβαση σε πιο βιώσιμα γεωργικά μοντέλα —για παράδειγμα, διαφοροποιημένη γεωργία, μόνιμες καλλιέργειες, πρωτοβουλίες όπως η «Από το αγρόκτημα στο πιάτο», άμεση πώληση και βιολογική γεωργία.

Αιτιολόγηση:

- Η γεωργία αντιμετωπίζει κρίσιμες προκλήσεις, όπως η υποβάθμιση του περιβάλλοντος, η μείωση του γεωργικού εργατικού δυναμικού και η αυξανόμενη ανησυχία σχετικά με την ασφάλεια των τροφίμων. Η εξασφάλιση ασφαλούς παραγωγής τροφίμων —τόσο σήμερα όσο και μακροπρόθεσμα— είναι ουσιαστικής σημασίας. Πρέπει να διασφαλίσουμε τη σταθερή παραγωγή υγιεινών και θρεπτικών τροφίμων για τις σημερινές και τις μελλοντικές γενιές.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Η εφαρμογή των υφιστάμενων γεωργικών πολιτικών της ΕΕ.** Η ΕΕ θα πρέπει να ενισχύσει τις υφιστάμενες πολιτικές που σχετίζονται με τη βιώσιμη γεωργία, διασφαλίζοντας την εφαρμογή των υφιστάμενων πλαισίων.
- **Τα οικονομικά κίνητρα για γεωργούς μικρής κλίμακας και συνεταιρισμούς.** Να παρασχεθούν στοχευμένα κίνητρα στους μικροκαλλιεργητές, τα οποία θα τους βοηθήσουν να μεταβούν σε βιώσιμες γεωργικές πρακτικές, καθώς αναγνωρίζεται ότι αντιμετωπίζουν μεγαλύτερα οικονομικά και γραφειοκρατικά εμπόδια απ' ό,τι οι μεγαλύτερες γεωργικές επιχειρήσεις.
- **Η αντιμετώπιση των συστημικών εμποδίων στη βιώσιμη μετάβαση.** Η ΕΕ θα πρέπει να διεξαγάγει διάλογο με τους γεωργούς ώστε να διαπιστώσει ποια συστημικά εμπόδια πρέπει να αντιμετωπιστούν για να πραγματοποιηθεί αυτή η βιώσιμη μετάβαση, ενώ θα πρέπει επίσης να διαθέσει δάνεια.

Σύσταση Ε: Διαφύλαξη της ειρήνης και ενίσχυση των αμυντικών ικανοτήτων της ΕΕ

Προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και για την ενίσχυση της διαγενεακής δικαιοσύνης, συνιστούμε μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη διαφύλαξη της Ευρώπης ως ειρηνευτικού εγχειρήματος. Αυτό περιλαμβάνει την ενίσχυση των διπλωματικών επαφών ως πρωταρχικού εργαλείου για την πρόληψη συγκρούσεων, την ανάπτυξη συντονισμένων και αυτόνομων αμυντικών ικανοτήτων της ΕΕ, ώστε να μειωθεί η εξάρτηση από ξένες δυνάμεις, και τη βελτίωση της ασφάλειας των συνόρων, με συνεκτίμηση του ένοπλου, του υβριδικού και του οικονομικού πολέμου. Παρότι η διπλωματία παραμένει η προτιμώμενη στρατηγική μας και εξακολουθεί να αποτελεί προτεραιότητα, η ετοιμότητα έναντι πιθανών και πραγματικών απειλών είναι ουσιαστικής σημασίας.

Αιτιολόγηση:

- Για τη διαφύλαξη της ειρήνης και της ασφάλειας στην ΕΕ, απαιτείται προορατικός συντονισμός. Οι σημερινές προκλήσεις στον τομέα της ασφάλειας —συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών συγκρούσεων και της γεωπολιτικής αστάθειας— εντείνονται από τις κατακερματισμένες αμυντικές πολιτικές των κρατών μελών. Μια πιο ενοποιημένη και συντονισμένη προσέγγιση της ΕΕ είναι ζωτικής σημασίας για την αποτελεσματική πρόληψη της κλιμάκωσης των συγκρούσεων και την εδραίωση του ρόλου της ΕΕ ως εγγυήτριας της ειρήνης.
- Η εξάρτηση της ΕΕ από ξένες δυνάμεις έχει δημιουργήσει σημαντική ανισορροπία ισχύος, περιορίζοντας την ικανότητά της να αμύνεται αυτόνομα.
- Η ασφάλεια των συνόρων σε ορισμένες χώρες της ΕΕ αντιμετωπίζει αυξανόμενους κινδύνους λόγω ένοπλων συγκρούσεων, υβριδικών απειλών και γεωπολιτικών πιέσεων. Η διασφάλιση της ορθής εφαρμογής της ισχύουσας νομοθεσίας, η απόδοση μεγαλύτερης προσοχής και η

διάθεση περισσότερων πόρων στην άμυνα των συνόρων, καθώς και η αντιμετώπιση των εξελισσόμενων απειλών, όπως η παράνομη μετανάστευση, είναι ουσιαστικής σημασίας για τη διαφύλαξη των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Η ενίσχυση της διπλωματίας και του ειρηνευτικού ρόλου της ΕΕ ως πρωταρχικών εργαλείων για την επίλυση συγκρούσεων.** Ως πρώτο βήμα, προτείνουμε την περαιτέρω ενίσχυση της διπλωματίας και του ειρηνευτικού ρόλου της ΕΕ, με την τόνωση της αξιοποίησης των διπλωματικών σχέσεων —και του ρόλου της ΕΕ— ως πρωταρχικών εργαλείων για την επίλυση συγκρούσεων. Η ΕΕ θα πρέπει να παρουσιάσει ένα ακόμα πιο ενωμένο μέτωπο στη διεθνή διπλωματία και θα μπορούσε να αναπτύξει περισσότερους διαμεσολαβητές της ΕΕ ή πρόσθετες ειρηνευτικές αποστολές. Αυτό θα ενισχύσει τη φήμη και την ικανότητα της ΕΕ ως εγγυήτριας της ειρήνης, ώστε να είναι σε θέση να αντιμετωπίζει τις πολιτικές και γεωπολιτικές εντάσεις προτού κλιμακωθούν.
- **Η ενίσχυση των αμυντικών ικανοτήτων και της αμυντικής αυτονομίας της ΕΕ.** Η ενίσχυση των αμυντικών ικανοτήτων και της αμυντικής αυτονομίας της ΕΕ —ενδεχομένως, μεταξύ άλλων, με τη δημιουργία ενωσιακού στρατού και την ενοποίηση των υφιστάμενων αμυντικών δομών— θα μειώσει την εξάρτηση από εξωτερικούς παράγοντες και θα δώσει στην Ένωση τη δυνατότητα να προστατεύει την επικράτειά της ανεξάρτητα. Η στήριξη των κλάδων που σχετίζονται με την άμυνα —εφοδιαστική, ιατρική, τεχνολογία και φαρμακευτική— είναι εξίσου ζωτικής σημασίας για τη στρατηγική ανθεκτικότητα. Τέλος, οι πολίτες θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε εκπαίδευση σχετικά με την ανθεκτικότητα στις κρίσεις, συμπεριλαμβανομένων του πληροφοριακού πολέμου και της ετοιμότητας για καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.
- **Η βελτίωση της άμυνας των συνόρων, μέσω της αύξησης της χρηματοδότησης και της πλήρους εφαρμογής της υφιστάμενης νομοθεσίας της ΕΕ για την ασφάλεια των συνόρων,** ιδίως σε περιοχές που αντιμετωπίζουν αυξημένες γεωπολιτικές απειλές. Αυτές οι συνοριακές απειλές μπορούν να καταστούν ακόμα μεγαλύτερη πρόκληση λόγω της παράνομης μετανάστευσης, η οποία σε ορισμένες περιπτώσεις χρησιμοποιείται σήμερα ως μορφή υβριδικού πολέμου.

Σύσταση ΣΤ: Επισιτιστική ασφάλεια και κυριαρχία

Προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και για την ενίσχυση της διαγενεακής δικαιοσύνης, συνιστούμε τη θέσπιση ολοκληρωμένων πολιτικών για τη διασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας και κυριαρχίας της ΕΕ μέσω κατάλληλου σχεδιασμού, στήριξης των γεωργών, καθώς και ανθεκτικών συστημάτων τροφίμων, ικανών να αντεπεξέλθουν σε φυσικές καταστροφές και μελλοντικές προκλήσεις. Στόχος μας είναι να διασφαλιστεί ότι το προνόμιο της επισιτιστικής ασφάλειας θα διατηρηθεί για τις μελλοντικές γενιές.

Αιτιολόγηση:

- Η ΕΕ εξαρτάται από τρόφιμα τα οποία προέρχονται από άλλες περιοχές του κόσμου, κάτι που καθιστά την περιοχή της ΕΕ ευάλωτη και δεν της επιτρέπει να καλύπτει ανεξάρτητα τις βασικές της ανάγκες. Επιπλέον, η λειψυδρία αποτελεί πραγματικό κίνδυνο για το μέλλον.
- Επικρατεί η βραχυπρόθεσμη εστίαση, ενώ οι επιπτώσεις στους πόρους όσον αφορά τις μελλοντικές γενιές συχνά παραβλέπονται.
- Οι εργαζόμενοι στη γεωργία γηράσκουν, ενώ λιγότεροι άνθρωποι επιλέγουν να εργαστούν στον τομέα, κάτι το οποίο απειλεί τη βιωσιμότητα της παραγωγής τροφίμων της ΕΕ για τις μελλοντικές

γενιές. Η γήρανση δεν αποτελεί το μοναδικό πρόβλημα, οι γεωργικές επιχειρήσεις καθίστανται ολοένα και λιγότερο κερδοφόρες.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Η διασφάλιση της παραγωγής, της διανομής και της προσβασιμότητας τροφίμων και νερού στην ΕΕ.** Να εξασφαλιστεί ορθός σχεδιασμός της παραγωγής και της διαθεσιμότητας τροφίμων στην ΕΕ, να παρασχεθούν εγγυήσεις ως προς τη δίκαιη διανομή και προσβασιμότητα στο μέλλον και να προστατευθούν οι υδάτινοι πόροι.
- **Ο σχεδιασμός έκτακτης ανάγκης και η ορθή διαχείριση των τροφίμων και του νερού.** Να πραγματοποιηθούν επενδύσεις σε σχέδια έκτακτης ανάγκης για ακραίες καιρικές ή κλιματικές καταστροφές οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο τη διαθεσιμότητα τροφίμων και νερού. Παράλληλα, πρέπει να βελτιωθεί η ορθή διαχείριση των επισιτιστικών και των υδάτινων πόρων: πρώτον, να προστατευθεί και να αυξηθεί η τυποποίηση της ποιότητας των τροφίμων σε ολόκληρη την ΕΕ, ώστε να διασφαλιστεί η σταθερή ασφάλεια. Δεύτερον, να γίνονται δεκτές μόνο οι εισαγωγές προϊόντων που πληρούν τα ίδια πρότυπα. Τρίτον, να μειωθεί η σπατάλη τροφίμων και να εφαρμοστούν τα μέτρα που αναπτύχθηκαν από την προηγούμενη ομάδα για το θέμα αυτό.
- **Η αναζωογόνηση της γεωργίας της ΕΕ, με τη στήριξη των γεωργών ώστε να καταστήσουν τις επιχειρήσεις τους βιώσιμες.** Να συμμετάσχουν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη στη διαδικασία αυτή και να τονωθεί το ενδιαφέρον των νέων για τη γεωργία, ώστε να ενθαρρυνθούν να επιστρέψουν στον γεωργικό τομέα. Οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις να εγκατασταθούν σε στρατηγικά κατάλληλες περιοχές, με προτεραιότητα στην παραγωγή εντός της ΕΕ και ενίσχυση της παραγωγής βασικών τροφίμων σε εγχώριο επίπεδο. Να δοθεί ώθηση στην αγροοικολογική γεωργία και τη γεωργία σε επίπεδο κοινότητας ως βιώσιμες προσεγγίσεις για την παραγωγή τροφίμων και τη διατήρηση των υδάτινων πόρων.

Σύσταση Z: Βελτίωση της πολιτικής παιδείας όλων των γενεών

Προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και για την ενίσχυση της διαγενεακής δικαιοσύνης, συνιστούμε τη βελτίωση της πολιτικής παιδείας σε όλες τις γενιές (με ιδιαίτερη έμφαση στους νεαρούς πολίτες) μέσω διαφόρων πλατφορμών μέσων ενημέρωσης, του εκπαιδευτικού συστήματος και της ανάπτυξης ψηφιακών ικανοτήτων.

Αιτιολόγηση:

- Οι πολίτες συχνά δεν κατανοούν στην πράξη το πολιτικό σύστημα και τις δημοκρατικές διαδικασίες. Η εκπαίδευση σχετικά με την πολιτική είναι πολύ θεωρητική και ασύνδετη με την πραγματική ζωή, κάτι το οποίο συμβάλλει στη χαμηλή προσέλευση των νεαρών ψηφοφόρων και στην περιορισμένη συμμετοχή. Η ομάδα έδωσε παραδείγματα σχολείων στα οποία «η πρακτική πτυχή είναι μηδενική» —οι μαθητές μαθαίνουν ιστορία και θεωρίες, αλλά δεν δοκιμάζουν ποτέ στην πράξη τη δημόσια αντιπαράθεση, την ψηφοφορία ή τη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Προκειμένου να ακουστεί η φωνή τους, οι πολίτες χρειάζονται τόσο γνώση του τρόπου λειτουργίας της πολιτικής όσο και εμπειρίες από νεαρή ηλικία για να αποκτήσουν εμπιστοσύνη στη συμμετοχή.
- Οι πολιτικές διαδικασίες δεν είναι εύκολα προσβάσιμες και, ως εκ τούτου, πολλοί άνθρωποι έχουν χάσει το ενδιαφέρον τους για την πολιτική. Αυτό μπορεί να οφείλεται στην απουσία της πολιτικής παιδείας από τη σχολική εκπαίδευση.

- Η πολιτική παιδεία, καθώς και τα κίνητρα για συμμετοχή στην πολιτική θα πρέπει να είναι ανοικτά σε όλους, με ιδιαίτερη έμφαση στους νέους. Θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν διάφορες πλατφόρμες για την ενθάρρυνση της συμμετοχής: η τηλεόραση για τις παλαιότερες γενιές, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για τους νεαρούς ενήλικες και η σχολική εκπαίδευση για τα παιδιά. Η προσέγγιση αυτή θα βελτιώσει τις πολιτικές ικανότητες όλων και θα αυξήσει την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις εξωτερικές απειλές για το δημοκρατικό σύστημα, όπως οι ψευδείς ειδήσεις και η παραπληροφόρηση.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Η ενσωμάτωση πρακτικής αγωγής του πολίτη στην εκπαίδευση όλων των ηλικιακών ομάδων.** Να διασφαλιστεί ότι η πολιτική παιδεία θα περιλαμβάνεται σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης με κατάλληλο τρόπο για κάθε ηλικία: στα προγράμματα σπουδών της πρωτοβάθμιας, της δευτεροβάθμιας και της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, καθώς και στην επαγγελματική κατάρτιση. Να προαχθεί η πολιτική παιδεία μέσω διαδραστικών έργων και πτυχών κοινωφελούς εργασίας. Αυτό θα μπορούσε να συνοδεύεται από εκστρατείες για την προώθηση της αγωγής του πολίτη στους ενήλικες. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην ενασχόληση των νέων με την κατανόηση της εκλογικής διαδικασίας, της διακυβέρνησης και των δικαιωμάτων τους. Για να επιτευχθεί αυτό θα μπορούσαν να αναληφθούν πρωτοβουλίες όπως οι επισκέψεις σχολείων σε κοινοβούλια ή τοπικά συμβούλια και να ενθαρρυνθούν τα σχολεία να διοργανώνουν συζητήσεις για τρέχοντα θέματα. Με τον τρόπο αυτόν, θα εξασφαλιστεί μια πρακτική προσέγγιση της αγωγής του πολίτη.
- **Η χρήση πολλαπλών πλατφορμών για σκοπούς επικοινωνίας και για την ενθάρρυνση της συμμετοχής.** Η επικοινωνία να προσαρμοστεί στις διάφορες γενιές με τη χρήση διαύλων και μορφών κατάλληλων για κάθε ηλικία. Για τους ηλικιωμένους, οι τηλεοπτικές συζητήσεις ή τα ραδιοφωνικά προγράμματα μπορούν να ενημερώνουν και να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή σε δραστηριότητες του δημόσιου βίου. Όσον αφορά τους νέους, θα πρέπει να αξιοποιούνται τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, το YouTube και οι εφαρμογές για την κοινοποίηση προσβάσιμου πολιτικού περιεχομένου, όπως τα εκπαιδευτικά βίντεο σχετικά με τις εκλογές ή τις πολιτικές. Επιπλέον, θα πρέπει να δημιουργηθούν φιλικές προς τους νέους διαδικτυακές πλατφόρμες — συμπεριλαμβανομένων συντονισμένων φόρουμ ή ζωντανών συνομιλιών μέσω ερωταπαντήσεων με τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής— για την προώθηση του διαλόγου και της συμμετοχής.
- **Η ευαισθητοποίηση σχετικά με τις απειλές κατά της δημοκρατίας και η ανάπτυξη ψηφιακών ικανοτήτων.** Να υλοποιηθούν εκπαιδευτικές εκστρατείες με σκοπό την ευαισθητοποίηση σχετικά με τους κινδύνους των ψευδών ειδήσεων, της παραπληροφόρησης και της εξτρεμιστικής προπαγάνδας. Να ξεκινήσουν από τα σχολεία και στη συνέχεια να επεκταθούν στο ευρύ κοινό, μέσω της εκπαίδευσης για τον γραμματισμό στα μέσα επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων των τρόπων επαλήθευσης των πηγών πληροφοριών, των τρόπων δημιουργίας θαλάμων αντίληψης από τους αλγόριθμους κ.λπ. Να ενθαρρύνονται πρωτοβουλίες επαλήθευσης γεγονότων, στο πλαίσιο των οποίων οι μαθητές θα συνεργάζονται με άτομα μεγαλύτερης ηλικίας για την κατάρριψη ψευδών ειδήσεων.

Σύσταση Η: Βελτίωση και εξισορρόπηση της εκπροσώπησης όλων των γενεών στο πολιτικό σύστημα

Προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και για την ενίσχυση της διαγενεακής δικαιοσύνης: συνιστούμε την καλύτερη ενσωμάτωση των νέων στην πολιτική διαδικασία, τη μείωση της

ηλικίας ψήφου και τη διασφάλιση ότι τα συμφέροντα των μελλοντικών γενεών λαμβάνονται συστηματικά υπόψη στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Οι νεότερες γενιές θα πρέπει να συμμετέχουν στον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό. Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι τα συμφέροντα των μελλοντικών γενεών, οι οποίες δεν έχουν λόγο στη σημερινή διαδικασία λήψης αποφάσεων, εξετάζονται και λαμβάνονται υπόψη συστηματικά.

Αιτιολόγηση:

- Οι νέοι υποεκπροσωπούνται στις πολιτικές διαδικασίες. Είναι σημαντικό να τους δοθεί μια θέση στο τραπέζι των συζητήσεων, ώστε να λαμβάνονται συστηματικά δικαιότερες αποφάσεις για όλες τις γενιές. Παρατηρούνται υπερεκπροσώπηση των παλαιότερων γενεών, έλλειψη συμμετοχής στην κοινότητα και περιορισμένη πολυμορφία στην πολιτική εκπροσώπηση.
- Οι μελλοντικές γενιές δεν περιλαμβάνονται στις διαδικασίες ούτε λαμβάνονται υπόψη ακόμη. Οι νέοι πρέπει να είναι σε θέση να συμμετέχουν στην πολιτική, ώστε να υπάρχει ισότιμη συμμετοχή όλων των γενεών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Ο έλεγχος συμμετοχής των γενεών στη λήψη αποφάσεων.** Να καθιερωθεί συστηματικός «έλεγχος συμμετοχής των γενεών» στο πλαίσιο των διαδικασιών λήψης πολιτικών αποφάσεων της ΕΕ, κατά το πρότυπο του υφιστάμενου ελέγχου της νομοθεσίας από τη σκοπιά της νεολαίας, αλλά διευρυμένου, ώστε να αξιολογείται ο αντίκτυπος των πολιτικών σε όλες τις σημερινές και μελλοντικές γενιές. Ο βαθμός δεσμευτικότητάς του θα πρέπει να αντιστοιχεί στην κλίμακα του αντικτύπου των πολιτικών —για παράδειγμα, οι πολιτικές εκείνες που διαπιστώνεται ότι θα έχουν σημαντικές αρνητικές συνέπειες στις μελλοντικές γενιές θα πρέπει να αναθεωρούνται.
- **Η καλύτερη ενσωμάτωση των νέων στην πολιτική διαδικασία και η μείωση της ηλικίας ψήφου στα 16 έτη.** Για να ενισχυθεί η ενασχόληση των νέων με την πολιτική διαδικασία και να προωθηθεί η συμμετοχή από νεαρότερη ηλικία, θα πρέπει να θεσπιστούν αναλογίες εκπροσώπησης ή άλλοι μηχανισμοί που θα εξασφαλίζουν τον ενεργό τους ρόλο στη λήψη αποφάσεων. Η ηλικία ψήφου θα πρέπει να μειωθεί παντού στα 16 έτη, σε συνδυασμό με υποστηρικτικά μέτρα, όπως η υποχρεωτική πολιτική παιδεία και η πρόσβαση σε αξιόπιστες πληροφορίες, ώστε να δοθεί στους νεαρούς πολίτες η δυνατότητα ουσιαστικής συμμετοχής.
- **Η εξασφάλιση συστηματικής εξέτασης των συμφερόντων των μελλοντικών γενεών.** Να διασφαλιστεί ότι τα συμφέροντα των μελλοντικών γενεών, οι οποίες δεν έχουν λόγο στη σημερινή διαδικασία λήψης αποφάσεων, λαμβάνονται συστηματικά υπόψη. Να συσταθεί ανεξάρτητο συμβούλιο σε επίπεδο ΕΕ ειδικά για την εκπροσώπηση των συμφερόντων αυτών στη χάραξη πολιτικής («συμβούλιο για τη διαγενεακή δικαιοσύνη»). Οι συστάσεις του συμβουλίου θα πρέπει αρχικά να είναι μη δεσμευτικές, με τη δυνατότητα να αποκτήσουν μεγαλύτερη επιρροή με την πάροδο του χρόνου, εάν αποδειχθούν χρήσιμες. Το συμβούλιο θα πρέπει να αποτελείται από δύο σκέλη: 1) ένα όργανο εμπειρογνομόνων, το οποίο θα αποτελείται από ειδικούς στη διαγενεακή δικαιοσύνη, για την εξασφάλιση τεκμηριωμένου διαλόγου· και 2) ένα σώμα πολιτών, αποτελούμενο από τυχαία επιλεγμένα άτομα, το οποίο θα παρουσιάζει την οπτική της καθημερινής ζωής και θα συμβάλλει στην ευρύτερη αποδοχή και νομιμοποίηση.

Σύσταση Θ: Ασφαλείς κατοικίες, ισχυρές κοινότητες και αξιοπρεπής διαβίωση για όλες τις γενιές

Προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και για την ενίσχυση της διαγενεακής δικαιοσύνης: συνιστούμε η στρατηγική της ΕΕ για τη διαγενεακή δικαιοσύνη να δώσει προτεραιότητα σε ασφαλείς, οικονομικά προσιτούς και αξιοπρεπείς χώρους διαβίωσης για τα άτομα όλων των ηλικιών. Αυτό σημαίνει διασφάλιση της πρόσβασης σε κατάλληλες κατοικίες, σύμφωνα με τα ελάχιστα πρότυπα της ΕΕ (που θα μπορούσαν να δημιουργηθούν), με προσιτό κόστος και κοντά στις απαραίτητες υπηρεσίες (σχολεία, υγειονομική περίθαλψη, μεταφορές), σε κάθε κοινότητα. Όραμά μας είναι να εξασφαλίσουμε ένα περιβάλλον διαβίωσης στο οποίο οι νέοι θα έχουν την οικονομική δυνατότητα να δημιουργήσουν οικογένεια, οι ηλικιωμένοι δεν θα μένουν χωρίς υποστήριξη και η καλή ποιότητα ζωής θα είναι προσβάσιμη για όλους, είτε στην πόλη είτε στην ύπαιθρο.

Αιτιολόγηση:

- Η σημερινή επένδυση σε ασφάλεια και υποδομές στέγασης βασικού επιπέδου για όλες τις γενιές (αξιοπρεπείς και κατάλληλες κατοικίες, ασφαλείς και αποτελεσματικές μεταφορικές συνδέσεις με την εργασία και το σχολείο, υγειονομική περίθαλψη σε κοντινή απόσταση και δυνατότητα απόλαυσης της φύσης) θέτει τις βάσεις για ένα υγιέστερο και ασφαλέστερο μέλλον. Η προσέγγιση αυτή θα ενθαρρύνει τους ανθρώπους να αποκτούν περισσότερα παιδιά. Θα εξασφαλίσει επίσης ευημερία για τις μελλοντικές γενιές —παρότι ελπίζουμε το όραμα αυτό να γίνει πραγματικότητα κατά τη διάρκεια της ζωής μας.
- Μια βασική λύση είναι η έξυπνη, βιώσιμη και ανθεκτική σε βάθος χρόνου ανάπτυξη —με επενδύσεις στις υφιστάμενες υποδομές και παράλληλο σχεδιασμό νέων μορφών στέγασης. Προτεραιότητα για τις κατασκευές θα πρέπει να είναι η επαναχρησιμοποίηση κενών κτιρίων και η προστασία του περιβάλλοντος και της γεωργικής γης, αντί της επέκτασης σε αναξιοποίητες περιοχές. Με τη βελτίωση των υποδομών στις μικρότερες πόλεις και στα προάστια, οι άνθρωποι θα μπορούν να ζήσουν εκτός μεγάλων πόλεων χωρίς να χάνουν την πρόσβαση σε ευκαιρίες.
- Η τρέχουσα στεγαστική κρίση έχει διαφορετική μορφή για κάθε γενιά. Πολλοί νεαροί ενήλικες δεν μπορούν να βρουν οικονομικά προσιτή κατοικία ή κατάλληλες συνθήκες για να δημιουργήσουν οικογένεια και παράλληλα πολλοί ηλικιωμένοι ζουν απομονωμένοι σε μεγάλα σπίτια τα οποία δεν μπορούν να συντηρήσουν και δεν βρίσκονται κοντά στις υπηρεσίες που χρειάζονται. Στο μεταξύ, οι εργαζόμενοι γονείς είναι πολύ πιεσμένοι, καθώς θυσιάζουν τον χρόνο που θα περνούσαν με την οικογένειά τους για να πληρώνουν ενοίκια και στεγαστικά δάνεια. Αυτή η ανισορροπία στις επιλογές στέγασης —λιγοστές ευκαιρίες για τους νέους και ανεπαρκής υποστήριξη για τους ηλικιωμένους— προκαλεί πολυάριθμα κοινωνικά ζητήματα τα οποία υπονομεύουν τη συνοχή και την ευημερία των κοινοτήτων. Εάν δεν αντιμετωπίσουμε το ζήτημα αυτό, τόσο οι σημερινές όσο και οι μελλοντικές γενιές θα μαστίζονται από τον κατακερματισμό των κοινοτήτων και τη χαμηλότερη ποιότητα ζωής.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Η επένδυση σε «έξυπνες» υποδομές για τη σύνδεση αγροτικών και αστικών περιοχών.** Οι έξυπνες υλικές υποδομές θα πρέπει να διευκολύνουν τις μετακινήσεις μεταξύ αγροτικών περιοχών και πόλεων, με παράλληλη ανάπτυξη ψηφιακών υποδομών που θα παρέχουν τη δυνατότητα για εξ αποστάσεως εργασία. Θα πρέπει να υπάρχουν ευρωπαϊκά πρότυπα όσον αφορά την κατασκευή οικιστικών έργων, τα οποία θα λαμβάνουν υπόψη τα κατά κεφαλήν τετραγωνικά μέτρα, καθώς και την πιθανή επίδραση της αρχιτεκτονικής στην ψυχική υγεία. Η επένδυση σε μικρότερες πόλεις θα μπορούσε να δώσει στους νέους την ευκαιρία να εκπληρώνουν τους επαγγελματικούς τους στόχους χωρίς να αναγκάζονται να ζουν αποκλειστικά σε μεγάλες πόλεις. Η ευρύτερη επέκταση της εξ αποστάσεως εργασίας θα μπορούσε να συμβάλει στην επίτευξη δημογραφικής ισορροπίας μεταξύ αγροτικών και αστικών περιοχών.

- **Η επέκταση της κοινωνικής στέγασης, η απλούστευση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση της ΕΕ και η στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης.** Να θεσπιστούν και να χρηματοδοτηθούν προγράμματα της ΕΕ με σκοπό την κατασκευή ή την ανακαίνιση οικονομικά προσιτών κατοικιών για νέες οικογένειες και άτομα που προβαίνουν για πρώτη φορά στην αγορά κατοικίας. Προτεραιότητα των προγραμμάτων αυτών θα πρέπει να αποτελέσουν οι μικρότερες πόλεις και τα χωριά, ενώ ένας τρόπος για την υλοποίησή τους είναι η δημιουργία ενός ειδικού ταμείου για την ανακαίνιση αγροτικών κατοικιών. Τα παραπάνω να συνδυαστούν με χρηματοδοτική στήριξη (επιχορηγήσεις και μικροδάνεια με την εγγύηση του δημοσίου) για νεοφυείς και μικρές αγροτικές επιχειρήσεις (π.χ. εκμεταλλεύσεις βιώσιμης γεωργίας, αγροτουριστικές επιχειρήσεις, βιοτεχνίες, κοινοτικά φωτοβολταϊκά πάρκα, μικροί οπωρώνες ή εργαστήρια μεταποίησης τροφίμων), ώστε να τονωθούν οι τοπικές οικονομίες και να δημιουργηθούν βιώσιμες ροές εισοδήματος. Να καταστούν οι γεωργικές επιδοτήσεις και η χρηματοδότηση της αγροτικής ανάπτυξης πιο προσβάσιμες για τους νέους γεωργούς και τις γυναίκες, με την κατάργηση αυστηρών απαιτήσεων, όπως η προϋπάρχουσα ιδιοκτησία γης, και τη μετάβαση σε ευέλικτα κριτήρια που βασίζονται στο δυναμικό παραγωγής και ενθαρρύνουν τους νεοεισερχόμενους. Να μειωθούν τα γραφειοκρατικά εμπόδια και να καταστεί η στήριξη πραγματικά προσβάσιμη στους απλούς πολίτες και στις μικρές πρωτοβουλίες σε επίπεδο κοινότητας.
- **Η εφαρμογή μακροπρόθεσμου πολεοδομικού/αγροτικού σχεδιασμού με ειδικά κονδύλια.** Να ενθαρρυνθεί κάθε κράτος μέλος να αναπτύξει (με καθοδήγηση και εποπτεία από την ΕΕ) σχέδιο στέγασης και υποδομών τουλάχιστον για 10 έτη, το οποίο θα περιλαμβάνει σαφή κριτήρια αναφοράς σχετικά με την οικονομική προσιτότητα και την πρόσβαση. Τα σχέδια αυτά θα πρέπει να επανεξετάζονται και να ανανεώνονται κάθε 10 έτη. Οι τοπικές διοικητικές αρχές θα πρέπει να έχουν την εξουσία —και να αναμένεται— να παρεμβαίνουν κατά των κερδοσκοπικών αυξήσεων στις τιμές της γης και των κατοικιών. Η ΕΕ μπορεί να στηρίξει αυτήν τη διαδικασία σχεδιασμού και την εφαρμογή της με την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και τη στοχευμένη χρηματοδότηση. Τα εν λόγω μακροπρόθεσμα σχέδια και οι αντίστοιχες επενδύσεις θα πρέπει, για παράδειγμα, να περιλαμβάνουν τον οδικό φωτισμό, τα πάρκα, τις εγκαταστάσεις υγειονομικής περιθάλψης και τις υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης τόσο στις μεγαλουπόλεις όσο και στις μικρές πόλεις. Με τον τρόπο αυτόν, θα διασφαλίζεται ότι —ανεξάρτητα από το αν ζουν σε αγροτικό χωριό ή σε προάστιο— οι άνθρωποι αισθάνονται ασφαλείς, προστατευμένοι και έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες που απαιτούνται για μια αξιοπρεπή ζωή.

Σύσταση Ι: Θέσπιση κανονιστικών περιορισμών για τους κατασκευαστές και τους ιδιώτες και εταιρικούς επενδυτές

Προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και για την ενίσχυση της διαγενεακής δικαιοσύνης, συνιστούμε τη θέσπιση έξυπνων περιορισμών και δίκαιης φορολόγησης. Αυτό θα απέτρεπε τη συγκέντρωση της ιδιοκτησίας στα χέρια λίγων ατόμων ή εταιρειών, θα εξασφάλιζε οικονομικά προσιτά ενοίκια ευθυγραμμισμένα με τα επίπεδα εισοδήματος και, κατά συνέπεια, θα δημιουργούσε ένα σύστημα δίκαιων ενοικίων για όλους τους πολίτες της ΕΕ.

Αιτιολόγηση:

- Η σημερινή αγορά στεγαστικών ακινήτων έχει δημιουργήσει μια βαθιά κρίση διαγενεακής αδικίας, στο πλαίσιο της οποίας ολόκληρες γενιές παραμένουν αποκλεισμένες από την ιδιοκτησία κατοικιών, ενώ ταυτόχρονα δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα ενοικίασης στέγης. Καθώς συχνά ολόκληροι μισθοί καταναλώνονται στο ενοίκιο, οι άνθρωποι στερούνται τη

θεμελιώδη ασφάλεια που απαιτείται για να δημιουργήσουν οικογένεια και να χτίσουν μια σταθερή ζωή. Αυτός ο φαύλος κύκλος όχι μόνο επιδεινώνει την αστεγία, αλλά συμβάλλει άμεσα στη μείωση των ποσοστών γεννήσεων, αφού τα άτομα που στερούνται ασφαλών χώρων διαβίωσης μόλις που μπορούν να αντεπεξέλθουν οικονομικά στο ενοίκιό τους και εξαναγκάζονται στην επιλογή να μην αποκτήσουν παιδιά.

- Οι ιδιοκτήτες ακινήτων διαθέτουν ολοένα και περισσότερο τα διαμερίσματα σε επικερδείς βραχυχρόνιες μισθώσεις, κάτι το οποίο μειώνει δραστικά τη διαθεσιμότητα κατοικιών για τους μακροχρόνια διαμένοντες που αποτελούν τη ραχοκοκαλιά των σταθερών κοινοτήτων. Η εκτεταμένη και σε μεγάλο βαθμό ανεξέλεγκτη δραστηριότητα των κατασκευαστών κατοικιών έχει διογκώσει αφύσικα τις τιμές της αγοράς. Διαπιστώνουμε ότι ισχυροί παράγοντες, όπως οι πολιτικοί, συνδέονται στενά με κατασκευαστές κατοικιών και αποκομίζουν προσωπικό κέρδος ως ιδιοκτήτες ακινήτων από την αύξηση στις τιμές των ακινήτων. Χωρίς κατάλληλους περιορισμούς και δίκαιη φορολόγηση, η αγορά στεγαστικών ακινήτων έχει μετατραπεί σε έναν κερδοσκοπικό επενδυτικό χώρο όπου τα ακίνητα χρησιμεύουν ως οικονομικό εργαλείο και όχι για την εκπλήρωση του θεμελιώδους σκοπού τους ως κατοικιών.
- Οι έξυπνοι περιορισμοί και η δίκαιη φορολόγηση αποτελούν βασικούς μηχανισμούς για τη ριζική επανεξισορρόπηση της αγοράς στεγαστικών ακινήτων, μετατοπίζοντας την προτεραιότητα από όσους εκμεταλλεύονται την έλλειψη στέγης με σκοπό να αποκομίσουν κέρδος σε όσους χρειάζονται σπίτια για να ζήσουν αξιοπρεπώς. Εάν θεσπιστούν και εφαρμοστούν στο εγγύς μέλλον νόμοι και πρότυπα, μπορούν να συμβάλουν στη στήριξη των μελλοντικών γενεών.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Η δημιουργία πλαισίου της ΕΕ για δίκαιη και οικονομικά προσιτή στέγαση.** Να αναπτυχθεί πλαίσιο σε επίπεδο ΕΕ το οποίο θα διασφαλίζει ότι το κόστος στέγασης παραμένει αναλογικό προς τα επίπεδα εισοδήματος των πολιτών. Το εν λόγω πλαίσιο θα πρέπει να προωθήσει τη δίκαιη πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή στέγαση, για παράδειγμα μέσω φορολογικών κινήτρων τα οποία θα ανταμείβουν τους ιδιοκτήτες ακινήτων που προσφέρουν χαμηλότερα ενοίκια, καθώς και με την ενθάρρυνση των τραπεζών να παρέχουν ευνοϊκούς όρους σε όσους αγοράζουν για πρώτη φορά κατοικία. Με την προσέγγιση αυτήν, οι κατοικίες θα καταστούν πραγματικά προσιτές, ενώ παράλληλα θα αποθαρρυνθεί η κερδοσκοπία από τους ιδιοκτήτες και θα στηριχθεί η μακροχρόνια, σταθερή μίσθωση. Να εξετάσει το ενδεχόμενο ευρείας καθιέρωσης του μοντέλου ενοικίασης με σκοπό την αγορά (καταβολή ενοικίου στον ιδιοκτήτη ως προκαταβολή για την αγορά του διαμερίσματος και την απόκτηση της κυριότητας), το οποίο θα μπορούσε να ισχύσει τόσο για την ιδιωτική όσο και για την κοινωνική στέγαση.
- **Η ρύθμιση της βραχυχρόνιας μίσθωσης ακινήτων.** Να αναπτυχθεί κανονιστικό πλαίσιο σε επίπεδο ΕΕ εστιασμένο στις πλατφόρμες βραχυχρόνιας μίσθωσης, με στόχο να διασφαλιστεί ότι το απόθεμα κατοικιών θα παραμείνει διαθέσιμο για οικογένειες και μακροχρόνια διαμένοντες και όχι πρωτίστως για τους τουρίστες. Η ΕΕ θα πρέπει να θεσπίσει ελάχιστα πρότυπα τα οποία πρέπει να εφαρμόζουν τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων φορολογικών κατευθυντήριων γραμμών για το εισόδημα από βραχυχρόνιες μισθώσεις και ορίων σχετικά με τον αριθμό των ακινήτων που μπορούν να χρησιμοποιούνται για τέτοιους σκοπούς.
- **Η καταπολέμηση της διαφθοράς και η εποπτεία των κατασκευαστών.** Να θεσπιστούν απαιτήσεις διαφάνειας και μέτρα κατά της διαφθοράς σε επίπεδο ΕΕ όσον αφορά την κατασκευή και την ιδιοκτησία ακινήτων, ιδίως για τους πολιτικούς. Η ΕΕ θα πρέπει να καταρτίσει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον περιορισμό της ιδιοκτησίας ακινήτων από πολιτικούς, με σκοπό την πρόληψη των συγκρούσεων συμφερόντων στη στεγαστική πολιτική. Να στηριχθεί

η ανάπτυξη διαφανών συστημάτων παρακολούθησης, με τα οποία θα διασφαλίζεται ότι η κατασκευή κατοικιών εξυπηρετεί τις ανάγκες της κοινότητας και όχι τα κέρδη των κατασκευαστών.

Σύσταση ΙΑ: Εκπαίδευση για όλους

Προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και για την ενίσχυση της διαγενεακής δικαιοσύνης: συνιστούμε την προώθηση και τη διασφάλιση ισότιμης πρόσβασης σε υψηλής ποιότητας εκπαίδευση για όλους, με τη δωρεάν παροχή συμπεριληπτικών εκπαιδευτικών συστημάτων τα οποία θα προσφέρουν ειδική υποστήριξη για την κάλυψη των διαφορετικών αναγκών.

Αιτιολόγηση:

- Η άρτια εκπαίδευση αποτελεί το θεμέλιο της προσωπικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Η πρόσβαση όλων σε ποιοτική εκπαίδευση θα βελτιώσει τη συνολική ποιότητα ζωής και τη δημόσια ασφάλεια, μειώνοντας παράλληλα τις ανισότητες. Η άρτια εκπαίδευση μπορεί να προσφέρει σε όλους την ευκαιρία να επιτύχουν. Ο εκδημοκρατισμός της εκπαίδευσης —δηλαδή το να καταστεί εξίσου προσιτή σε πλούσιους και φτωχούς— θα συμβάλει στη γεφύρωση του σημερινού κοινωνικοοικονομικού χάσματος και θα εξασφαλίσει τη σωστή ενημέρωση των πολιτών. Συνεπώς, θα ωφελήσει τόσο τις σημερινές όσο και τις μελλοντικές γενιές.
- Τα σημερινά εκπαιδευτικά συστήματα δεν έχουν εξελιχθεί ουσιαστικά παράλληλα με τις αλλαγές στην κοινωνία και την τεχνολογία. Πολλά σχολικά συστήματα εξακολουθούν να ακολουθούν παρωχημένα μοντέλα και απαρχαιωμένες μεθόδους διδασκαλίας. Στο παρελθόν, ο κόσμος άλλαζε με βραδύτερο ρυθμό, με αποτέλεσμα οι γνώσεις που αποκτούσε κάποιος στο σχολείο να επαρκούν για μια ζωή. Ωστόσο, στην εποχή μας όλα αλλάζουν πολύ πιο γρήγορα. Τα σημερινά σχολικά συστήματα δεν έχουν προσαρμοστεί σε αυτόν τον ρυθμό μετασχηματισμού, με αποτέλεσμα να υποβαθμίζεται η ποιότητα της εκπαίδευσης. Η εκπαίδευση πρέπει να υποστηρίζει τις διαφορετικές ανάγκες και να προάγει τις θεμελιώδεις αξίες της ΕΕ, όπως η προώθηση της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και των ίσων δικαιωμάτων.
- Πολλοί άνθρωποι εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν εμπόδια όσον αφορά την εκπαίδευση. Για παράδειγμα, τα άτομα με αναπηρία ή μαθησιακές δυσκολίες συχνά δεν λαμβάνουν επαρκή υποστήριξη στα σχολεία. Τα άτομα από μειονεκτούσες περιοχές συχνά φοιτούν σε υποχρηματοδοτούμενα σχολεία τα οποία δεν μπορούν να προσφέρουν τις ίδιες ευκαιρίες με εκείνα που βρίσκονται σε πιο εύπορες περιοχές. Εξαιτίας αυτών των ανισοτήτων, ορισμένες ομάδες είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στον κοινωνικό αποκλεισμό.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Η διασφάλιση δωρεάν, προσβάσιμης εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα.** Να εξασφαλιστεί εκπαίδευση η οποία θα είναι δωρεάν για όλους και θα παρέχει στους ανθρώπους τη δυνατότητα να εκπαιδεύονται σε περισσότερα του ενός επαγγέλματα καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Τα εκπαιδευτικά συστήματα θα πρέπει να διαθέτουν ειδικούς πόρους για τις διαφορετικές ανάγκες. Θα πρέπει να υποστηρίζονται όσοι επιθυμούν να σπουδάσουν ενώ εργάζονται, με την παροχή όχι μόνο οικονομικής βοήθειας, αλλά και επιπλέον ημερών άδειας ή ευέλικτου ωραρίου εργασίας. Η εκπαίδευση θα πρέπει να εναρμονιστεί μέσω ενός ολοκληρωμένου ευρωπαϊκού πλαισίου, στο πλαίσιο του οποίου οι τελικές εξετάσεις και τα διπλώματα θα είναι τυποποιημένα σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- **Η επένδυση στην ποιότητα του διδακτικού προσωπικού και η συμμετοχή των γονέων.** Να βελτιωθεί η κατάρτιση των εκπαιδευτικών και να υπάρχουν δυνατότητες συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να υποστηρίζονται με σύγχρονες

παιδαγωγικές μεθόδους και να υποβάλλονται σε τακτική αξιολόγηση ή πιστοποίηση των διδακτικών δεξιοτήτων τους. Να θεσπιστούν προγράμματα ανταλλαγών και εργαστήρια με την υποστήριξη της ΕΕ, ώστε να μπορούν οι εκπαιδευτικοί από διάφορες χώρες να ανταλλάσσουν βέλτιστες πρακτικές μεταξύ τους. Να τεθούν σε εφαρμογή προγράμματα ανταλλαγών και εργαστήρια αγωγής του πολίτη με την υποστήριξη της ΕΕ. Ταυτόχρονα, να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή των γονέων, μέσω της εκπαίδευσής τους σε τρόπους υποστήριξης της μάθησης των παιδιών τους.

- **Ο εκσυγχρονισμός των προγραμμάτων σπουδών, με σκοπό την κάλυψη των τρεχουσών και των μελλοντικών αναγκών.** Να επικαιροποιηθούν τα προγράμματα σπουδών ώστε να αντικατοπτρίζουν τη σύγχρονη πραγματικότητα, με την ανάπτυξη της ικανότητας διάκρισης μεταξύ πραγματικών περιστατικών και παραπληροφόρησης, καθώς και τη βελτίωση της αγωγής του πολίτη. Η εκπαίδευση θα πρέπει να διαρκεί για ολόκληρη τη ζωή και όχι να περιορίζεται στην παιδική ηλικία, ώστε να διασφαλίζεται ότι όλες οι γενιές μπορούν να συμβαδίζουν με τις κοινωνικές και τεχνολογικές αλλαγές. Δεδομένου ότι η τεχνητή νοημοσύνη μετασχηματίζει την αγορά εργασίας, η εκπαίδευση πρέπει να εστιάσει στον ψηφιακό γραμματισμό, στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τα μέσα ενημέρωσης και στη συνεργατική μάθηση και όχι απλώς στην ατομική μελέτη.

Σύσταση IB: Προαγωγή της αξίας και της αξιοπρέπειας της ανθρώπινης εργασίας από γενιά σε γενιά

Προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και για την ενίσχυση της διαγενεακής δικαιοσύνης: συνιστούμε να προάγεται η αξία της ανθρώπινης εργασίας μέσω δίκαιων απολαβών, αύξησης των ευκαιριών απασχόλησης, ένταξης των ατόμων με μειωμένη ικανότητα εργασίας και αμειβόμενης πρακτικής άσκησης για τους νέους που εισέρχονται στην αγορά εργασίας.

Αιτιολόγηση:

- Η εργασία παρέχει εισόδημα και στηρίζει την οικονομία. Εάν δεν κατορθώσουμε να εξασφαλίσουμε δίκαιη απασχόληση, η συλλογική μας ευημερία κινδυνεύει, ιδίως δεδομένων των δημογραφικών προκλήσεων της Ευρώπης. Η απασχόληση στηρίζει τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και συμβάλλει στη συνολική σταθερότητα της κοινωνίας.
- Η εργασία δεν εκτιμάται επαρκώς. Οι μισθοί είναι πολύ χαμηλοί και οι νέοι αντιμετωπίζουν συχνά απόρριψη λόγω της έλλειψης πείρας. Θέλουν να αμείβονται δίκαια και όχι να εργάζονται δωρεάν. Οι οικογένειες δυσκολεύονται να αντεπεξεχθούν στις οικονομικές υποχρεώσεις τους και πολλοί άνθρωποι αναγκάζονται να βρουν δεύτερη εργασία για να επιτύχουν οικονομική σταθερότητα. Χωρίς κατάλληλους μισθούς και σεβασμό της ανθρώπινης εργασίας, η κοινωνική και οικονομική μας ευημερία επιδεινώνεται.
- Πολλοί εργοδότες αναμένουν από τους υποψηφίους να έχουν εκτενή πείρα, αλλά οι νέοι βρίσκονται ακόμη στη διαδικασία απόκτησής της. Η εύρεση της πρώτης εργασίας είναι το δυσκολότερο βήμα και οι περίοδοι πρακτικής άσκησης είναι συχνά μη αμειβόμενες, με αποτέλεσμα οι νέοι να αποθαρρύνονται. Ταυτόχρονα, οι εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας, με πείρα δεκαετιών, αντιμετωπίζουν διακρίσεις λόγω ηλικίας και αποκλεισμό από την αγορά εργασίας. Αυτό είναι παράδοξο, δεδομένου ότι υπάρχει έλλειψη ειδικευμένων εργαζομένων. Κατ' αυτόν τον τρόπο, τόσο οι νέοι όσο και οι ηλικιωμένοι αντιμετωπίζουν εμπόδια όσον αφορά την ένταξή τους στο εργατικό δυναμικό.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Η εξασφάλιση δίκαιων μισθών και η μείωση των εμποδίων ως προς την απασχόληση.** Να αυξηθεί το εισόδημα των πολιτών μέσω της δίκαιης φορολόγησης και της μείωσης του διοικητικού φόρτου για τους εργοδότες. Η μείωση των φόρων επί της απασχόλησης θα μπορούσε να ενθαρρύνει τις προσλήψεις και τις μακροπρόθεσμες συμβάσεις. Θα πρέπει να θεσπιστούν ειδικά κίνητρα για τα άτομα που βρίσκονται σε επισφαλείς καταστάσεις ή διαθέτουν μειωμένη ικανότητα εργασίας. Να καθοριστούν κατώτατοι μισθοί για βασικά επαγγέλματα και παράλληλα να διασφαλιστεί ότι οι εργαζόμενοι αμείβονται σωστά και έχουν πρόσβαση σε αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας. Αυτό θα μπορούσε να καταστήσει την απασχόληση επωφελή. Όσον αφορά την παροχή φροντίδας, συνιστούμε η παροχή φροντίδας να αμείβεται ως εργασία. Πρέπει να αμείβουμε τα άτομα που εκπαιδεύουν τα παιδιά, και μάλιστα με την κατάλληλη αμοιβή. Οι γονείς που μένουν στο σπίτι, καθώς και οι γιαγιάδες και οι παππούδες θα πρέπει επίσης να αμείβονται για την εργασία που προσφέρουν στη φροντίδα των παιδιών.
- **Η δημιουργία υποστηρικτικού και φιλικού προς την οικογένεια εργασιακού περιβάλλοντος.** Να προωθηθούν οι χώροι εργασίας που υποστηρίζουν τις οικογένειες και την προσωπική ανάπτυξη. Η εκπαίδευση να συμπληρωθεί με προγράμματα καθοδήγησης και ευκαιρίες αμειβόμενης κατάρτισης. Να παροτρυνθούν οι εργαζόμενοι να βλέπουν την εργασία ως ουσιαστική πρόκληση η οποία τους εμπνέει και όχι απλώς ως υποχρέωση. Για να διασφαλίζονται τα δικαιώματα των εργαζομένων, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις πρέπει να προστατεύονται, καθώς προωθούν τον σεβασμό των δικαιωμάτων των εργαζομένων. Να προστατεύονται μέσω ευρωπαϊκών και εθνικών πολιτικών οι ευρωπαϊκές εταιρείες που τηρούν τις αρχές της συμπεριληπτικότητας και της ευημερίας των εργαζομένων τους.
- **Η προώθηση της απασχόλησης των νέων και των ηλικιωμένων μέσω κινήτρων και αμειβόμενης πρακτικής άσκησης.** Να διασφαλιστεί ότι όλοι οι εργοδότες αμείβουν τους ασκούμενούς τους. Να επιβραβεύονται οι εταιρείες που εκτιμούν τους εργαζομένους τους και επενδύουν σε αυτούς και να ανακαλούνται οι επιδοτήσεις από εκείνες που εκμεταλλεύονται αθέμιτα την εργασία. Να ενθαρρύνεται η διαγενεακή συνεργασία, μέσω της ανάδειξης των πλεονεκτημάτων της συνεργασίας με άτομα μεγαλύτερης ηλικίας. Να υποστηρίζονται πρωτοβουλίες για φοιτητές, όπως τα θερινά προγράμματα που συνδυάζουν σπουδές με εργασία και τα προγράμματα ανταλλαγών με ευρωπαϊκές οικογένειες.
- **Η προστασία των πολιτών από τον αντίκτυπο της ΤΝ.** Να εκπονηθεί στρατηγική για τη διασφάλιση των θέσεων εργασίας στην εποχή της ΤΝ. Να δημιουργηθεί ταμείο για τα άτομα που χάνουν τη δουλειά τους καθώς αντικαθίστανται από την τεχνολογία.

Σύσταση ΙΓ: Καθαρή ενέργεια για όλους

Προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και για την ενίσχυση της διαγενεακής δικαιοσύνης: συνιστούμε να εξασφαλιστεί καθολική πρόσβαση σε καθαρή, οικονομικά προσιτή και βιώσιμη ενέργεια σε ολόκληρη την ΕΕ μέσω ενός ευρωπαϊκού δημόσιου ενεργειακού συστήματος που θα εγγυάται την παραγωγή, τη διανομή και την εμπορία της ενέργειας, θα συντονίζει τις εθνικές ενεργειακές υποδομές και θα προωθεί την οικολογική και δίκαιη ενεργειακή μετάβαση. Αυτό το ευρωπαϊκό δημόσιο ενεργειακό σύστημα θα πρέπει να βασίζεται στις αρχές της περιβαλλοντικής και κοινωνικής αποδοτικότητας. Η πρόσβαση στην ενέργεια θα πρέπει να αναγνωριστεί ως οικουμενικό δικαίωμα και να υπόκειται σε ρυθμίσεις ως δημόσιο αγαθό. Θα πρέπει επίσης να προωθήσουμε την υπεύθυνη κατανάλωση παράλληλα με την οικονομική προσιτότητα, ώστε να διασφαλίζεται η χαμηλότερη δυνατή χρήση ενέργειας σε δίκαιη τιμή.

Αιτιολόγηση:

- Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, βρισκόμαστε αντιμέτωποι με ένα επιτακτικό πρόβλημα το οποίο αφορά τις ρυπογόνες πηγές ενέργειας και την ισότιμη πρόσβαση στους ενεργειακούς πόρους. Η προσέγγισή μας διαχωρίζει το κόστος και τα οφέλη μεταξύ των γενεών, έτσι ώστε οι νέοι να μην επιβαρύνονται με τα λάθη των προηγούμενων γενεών και να μπορούν να έχουν πρόσβαση σε νέες πράσινες θέσεις εργασίας στον νέο αυτόν τομέα. Η μετάβαση θα πρέπει να είναι κοινή, δίκαιη και βιώσιμη, τόσο από περιβαλλοντική όσο και από κοινωνική άποψη, να διασφαλίζει την ισότιμη πρόσβαση στην ενέργεια και να ενισχύει τη συμμετοχή των νεότερων γενεών, ώστε να συμμετέχουν ενεργά σε αυτήν. Οι κυβερνήσεις μας έχουν την ευθύνη να την καταστήσουν δυνατή.
- Η ενέργεια πρέπει να αναγνωριστεί ως δημόσιο αγαθό. Η προσέγγιση αυτή αντιμετωπίζει την εξάρτηση της ΕΕ από τρίτες χώρες, αποκαθιστά τις καταχρήσεις των μεγάλων παραγόντων και συμβάλλει στην άμβλυνση της ενεργειακής φτώχειας για όλους τους πολίτες. Συμβάλλει επίσης στην αντιμετώπιση των προβληματικών αποβλήτων και της ρύπανσης που προκαλείται από διάφορες πηγές ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των ορυκτών καυσίμων και της πυρηνικής ενέργειας. Μειώνει τα απόβλητα και τη ρύπανση και αποτελεί έναν από τους τρόπους αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής.
- Με την επένδυση στις τοπικές κοινότητες, θα μειωθεί το κόστος και θα ενισχυθεί ο αντίκτυπος της μετάβασης. Όλες οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις θα πρέπει να ευθυγραμμιστούν μεταξύ τους σε αυτήν την ενεργειακή μετάβαση, υιοθετώντας συντονισμένες, μη ρυπογόνες πηγές ενέργειας, ώστε να ελαχιστοποιηθούν τα απόβλητα και να μειωθεί η εξάρτηση από τρίτες χώρες. Για την επίτευξη της ενεργειακής μετάβασης, θα χρειαστούν επίσης σημαντικές αλλαγές στις υποδομές.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Ο μετασχηματισμός των ενεργειακών υποδομών και η αναδιάρθρωση των προϋπολογισμών για την καθαρή ενέργεια.** Οι ενεργειακές υποδομές χρειάζονται αλλαγή και μπορούμε να αναπτύξουμε περαιτέρω αυτήν την ιδέα. Πρέπει να αναδιοργανώσουμε τους προϋπολογισμούς για να δώσουμε προτεραιότητα στην καθαρότερη ενέργεια και να καταρτίσουμε ένα μακροπρόθεσμο σχέδιο τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο.
- **Η προτεραιότητα σε καθαρές πηγές ενέργειας χωρίς χρήση ορυκτών καυσίμων και η διασφάλιση καθολικής πρόσβασης.** Πρέπει να προσδιορίσουμε τα είδη ενέργειας στα οποία θα πρέπει να δώσει προτεραιότητα η ΕΕ· δεν πρέπει να βασίζονται σε ορυκτά καύσιμα ούτε να δημιουργούν εξάρτηση από τρίτες χώρες. Θα πρέπει να προωθήσουμε τη χρήση τους σε όλες τις κοινότητες και να διασφαλίσουμε ότι τα νοικοκυριά έχουν πρόσβαση σε καθαρές πηγές ενέργειας. Το βιοαέριο και το πράσινο υδρογόνο αποτελούν κρίσιμες τεχνολογίες για την υλοποίηση αυτής της μετάβασης.
- **Η θέσπιση ολοκληρωμένων μηχανισμών εκτίμησης των επιπτώσεων και ελέγχου για την καθαρή ενέργεια.** Οι εκτιμήσεις των επιπτώσεων της καθαρής ενέργειας δεν είναι υποχρεωτικές παντού. Χρειαζόμαστε έναν φορέα ή οργανισμό που θα επιβλέπει αυτά τα ζητήματα και θα καθορίζει την εταιρεία η οποία θα διενεργεί ελέγχους για την πρόληψη αυτών των προβλημάτων.

Σύσταση ΙΔ: Επιτροπή περιβαλλοντικής λογοδοσίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και για την ενίσχυση της διαγενεακής δικαιοσύνης, συνιστούμε τη σύσταση ευρωπαϊκής επιτροπής περιβαλλοντικής λογοδοσίας για τον

συντονισμό και την εναρμόνιση των περιβαλλοντικών πολιτικών, την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και τη δημιουργία συστημάτων παροχής κινήτρων σε ολόκληρη την ΕΕ για βιώσιμες πρακτικές. Τα κυριότερα καθήκοντα της επιτροπής θα είναι: η συγκέντρωση βέλτιστων περιβαλλοντικών πρακτικών από τις χώρες της ΕΕ· η συστηματοποίηση και η ανάλυση αυτών των πρακτικών· η προώθηση της καινοτομίας στις περιβαλλοντικές πρακτικές με τη δρομολόγηση πιλοτικών έργων και την αξιολόγησή τους· η κατάρτιση συστάσεων εφαρμογής προσαρμοσμένων στις τοπικές συνθήκες· η στήριξη των κυβερνήσεων κατά την εφαρμογή αυτών των πρακτικών· η παρακολούθηση της εφαρμογής των πρακτικών και η επιβολή κυρώσεων όταν αυτό είναι αναγκαίο. Η επιτροπή αυτή θα πρέπει να απαρτίζεται από διάφορους φορείς, συμπεριλαμβανομένων εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών, του επιστημονικού και του τεχνικού τομέα, των κυβερνήσεων, καθώς και του χρηματοπιστωτικού και του νομικού τομέα.

Αιτιολόγηση:

- Θα ήταν ευκολότερο να παρακολουθούνται οι μέθοδοι και η πρόοδος με ομοιόμορφο τρόπο σε ολόκληρη την Ευρώπη, ώστε να εξασφαλίζεται απλούστερη πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τις βέλτιστες περιβαλλοντικές πρακτικές. Η προσέγγιση αυτή θα προωθήσει τη μεγαλύτερη συνέπεια και λογοδοσία στις περιβαλλοντικές πολιτικές όλων των χωρών της ΕΕ. Στις πληροφορίες αυτές θα πρέπει να έχουν πρόσβαση όχι μόνο οι κυβερνήσεις των ευρωπαϊκών χωρών, αλλά και οι πολίτες και η κοινωνία των πολιτών.
- Ένα άλλο πρόβλημα που αντιμετωπίζεται είναι η παρακίνηση των πολιτών και η παροχή κινήτρων για να ανακυκλώνουν —όχι μόνο να ξεκινήσουν, αλλά και να διατηρήσουν την πρακτική σε βάθος χρόνου. Η ενίσχυση αυτής της δέσμευσης θα βελτιώσει την ανακύκλωση στα κράτη μέλη και θα έχει θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον.
- Η εν λόγω προσέγγιση προωθεί την αποφυγή της ρύπανσης, τη βιώσιμη χρήση της ενέργειας και των πόρων, τις υπεύθυνες συνήθειες παραγωγής και κατανάλωσης και τη δημιουργία ενός βιώσιμου περιβάλλοντος για το μέλλον. Συμβάλλει επίσης στη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και αυξάνει την ευαισθητοποίηση των νέων σχετικά με τα περιβαλλοντικά ζητήματα.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Η εφαρμογή προτύπων κυκλικής οικονομίας και ο περιορισμός των ειδών μίας χρήσης.** Θα πρέπει να ενθαρρύνουμε την πώληση αντικειμένων, είτε μεμονωμένων είτε χονδρικής, με την ελάχιστη δυνατή συσκευασία. Τα είδη μίας χρήσης θα πρέπει επίσης να περιοριστούν· στις περιπτώσεις που εξακολουθούν να είναι απαραίτητα, θα πρέπει να κατασκευάζονται από βιοδιασπώμενα υλικά, όπως υλικά βιοσυσκευασίας ή υδατοδιαλυτά υλικά τα οποία προέρχονται από μπαμπού, μύκητες και παρόμοιες πηγές. Θα πρέπει να παρατείνουμε τον κύκλο ζωής των οικιακών συσκευών και να διασφαλίσουμε τη διαθεσιμότητα ανταλλακτικών για μεγαλύτερες περιόδους. Η νομοθεσία θα πρέπει επίσης να αντιμετωπίσει την προγραμματισμένη αχρήστευση και να προωθήσει την καινοτομία και την έρευνα στη βιοσυσκευασία. Κατά την επιδίωξη αυτών των στόχων, θα λάβουμε υπόψη την πρόοδο που έχει ήδη επιτευχθεί στις ευρωπαϊκές χώρες. Θα πρέπει να δώσουμε προτεραιότητα στη χρήση γυάλινων υλικών έναντι των πλαστικών και να ενθαρρύνουμε την επαναχρησιμοποίηση του γυαλιού, αντί της απλής ανακύκλωσής του.
- **Η δημιουργία μηχανισμών συντονισμού και συστημάτων ανταλλαγής πληροφοριών.** Να οριστεί εκπρόσωπος σε κάθε χώρα της ΕΕ για την ενημέρωση σχετικά με την πρόοδο και την τροφοδότηση των εργασιών της επιτροπής. Να ενισχυθεί η συλλογή πληροφοριών και η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών και να διερευνηθούν τρόποι ώστε οι ιδέες αυτές να μπορέσουν να εφαρμοστούν, μεταξύ άλλων μέσω της συνεργασίας με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος. Να εξασφαλιστεί η συμμετοχή των νέων, με την προώθηση της

συνεργασίας μεταξύ του εκπαιδευτικού τομέα, της κοινωνίας των πολιτών και των ιδιωτικών εταιρειών.

- **Η προώθηση της βιώσιμης παραγωγής ενέργειας.** Θα πρέπει να ενθαρρύνουμε την παραγωγή ενέργειας από βιώσιμες πηγές, όχι μόνο ηλιακής, αιολικής, γεωθερμικής και κυματικής ενέργειας, αλλά και βιώσιμων καυσίμων από βιολογικά απόβλητα και βιομάζα.

Σύσταση ΙΕ: Πρόληψη των αρνητικών επιπτώσεων της τεχνητής νοημοσύνης στην απασχόληση και στο βιοτικό επίπεδο

Προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και για την ενίσχυση της διαγενεακής δικαιοσύνης, συνιστούμε η στρατηγική για τη διαγενεακή δικαιοσύνη να επικεντρωθεί στη στήριξη της προσαρμογής του εργατικού δυναμικού στον τεχνολογικό μετασχηματισμό και της επανειδίκευσής του. Τα μέτρα μπορεί να περιλαμβάνουν την προώθηση υπεύθυνων πρακτικών για την επιλογή εργαζομένων και την παροχή κινήτρων στις εταιρείες για τη διατήρηση και την επανεκπαίδευση του υφιστάμενου προσωπικού, προκρίνοντας την επανειδίκευση αντί της απόλυσής του. Εξίσου σημαντικό είναι να ενθαρρυνθεί η ένταξη των νέων στην αγορά εργασίας, μέσω προγραμμάτων καθοδήγησης και στοχευμένων μηχανισμών στήριξης. Επιπλέον, η ΕΕ θα πρέπει να προωθήσει την αυτοαπασχόληση και τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων σε τομείς που επιδεικνύουν ανθεκτικότητα στην αυτοματοποίηση, με χρηματοδότηση από τα κέρδη της αυξημένης παραγωγικότητας χάρη στην ΤΝ, για τη διατήρηση της απασχόλησης και της οικονομικής σταθερότητας.

Αιτιολόγηση:

- Η ΤΝ θα πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμη στους πολίτες. Η ΕΕ θα πρέπει να μειώσει την εξάρτησή της από τις ΗΠΑ και την Κίνα, οι δραστηριότητες των οποίων δεν εμπίπτουν στους κανονισμούς της ΕΕ. Η ΕΕ θα πρέπει να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις που θέτει η ΤΝ με τρόπους που ωφελούν τους ανθρώπους και προάγουν την ένταξή τους στην αγορά εργασίας.
- Η κύρια ανησυχία είναι ότι οι πολίτες αντικαθίστανται από την τεχνολογία και την ΤΝ. Θα πρέπει να έχουν όλοι πρόσβαση σε επαγγελματική κατάρτιση, ώστε να έχουν τα απαραίτητα εφόδια για το μέλλον. Υπάρχει προβληματισμός σχετικά με την απασχόληση και την ασφάλεια των θέσεων εργασίας. Η ΤΝ οδηγεί ήδη σε απώλεια θέσεων εργασίας σε διάφορα επαγγέλματα και πρέπει να αναλάβουμε δράση για τη διατήρηση αυτών των θέσεων εργασίας.
- Οι προκλήσεις που διαφαίνονται είναι σημαντικές, ιδίως οι οικονομικές δυσκολίες που θα αντιμετωπίσουν όσοι χάσουν τη δουλειά τους. Τα άτομα μέσης ηλικίας, καθώς και οι νεότερες γενιές, θα επωμιστούν το μεγαλύτερο βάρος αυτών των αλλαγών. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στη συνεργασία και όχι στον ανταγωνισμό, ενώ η ΤΝ θα πρέπει να χρησιμεύει για τη στήριξη και όχι για την αντικατάσταση των ανθρώπων. Η απώλεια θέσεων εργασίας είναι αναπόφευκτη, καθώς οι εταιρείες συνήθως δίνουν προτεραιότητα στα οικονομικά τους συμφέροντα. Θα χαθούν πολλές θέσεις εργασίας και ο αριθμός των ωρών εργασίας μειώνεται ήδη.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Τα δωρεάν και προσβάσιμα προγράμματα κατάρτισης σε ολόκληρη την ΕΕ.** Τα εν λόγω προγράμματα κατάρτισης θα πρέπει να είναι δωρεάν και προσβάσιμα για όλες τις γενιές, σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ.
- **Η σταδιακή μείωση του χρόνου εργασίας, με προστασία του εισοδήματος και μακροπρόθεσμη κοινωνική χρηματοδότηση.** Να μειωθεί σταδιακά η τυπική εβδομάδα εργασίας, ώστε να στηριχθούν οι υφιστάμενες θέσεις εργασίας και παράλληλα να διατηρηθούν τα τρέχοντα επίπεδα εισοδήματος. Να δοθεί ώθηση στην επανειδίκευση και τη συνεχή

αναβάθμιση των δεξιοτήτων μέσω προγραμμάτων κατάρτισης τα οποία θα συγχρηματοδοτούνται από το κράτος.

- **Η στήριξη της επιχειρηματικότητας και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας.** Να δοθούν κίνητρα για αυτοαπασχόληση και δημιουργία νέων επιχειρήσεων σε τομείς που επιδεικνύουν μεγαλύτερη ανθεκτικότητα έναντι του αντικτύπου της ΤΝ, με χρηματοδότηση από τα κέρδη της αυξημένης παραγωγικότητας χάρη στην ΤΝ. Μακροπρόθεσμα, να δημιουργηθούν δύο ταμεία, ένα για τη στήριξη του βασικού εισοδήματος και ένα συνταξιοδοτικό, τα οποία θα τροφοδοτούνται με φορολογικά έσοδα, με βάση την αύξηση της παραγωγικότητας χάρη στην ΤΝ, ώστε να διασφαλίζονται η δίκαιη κατανομή και η κοινωνική ειρήνη.

Σύσταση ΙΣΤ: Καθορισμός ορίων στη χρήση ΤΝ, με σκοπό τη διασφάλιση της υπεύθυνης πρόσβασης και των δεοντολογικών προτύπων, καθώς και τον μετριασμό των δυνητικών κινδύνων

Προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και για την ενίσχυση της διαγενεακής δικαιοσύνης: συνιστούμε η στρατηγική για τη διαγενεακή δικαιοσύνη να εμπεριέχει σαφείς περιορισμούς σχετικά με τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης, αντιμετωπίζοντας όχι μόνο την εφαρμογή της από σπουδαστές και νέους, αλλά και τον αυξανόμενο ρόλο της στον χώρο εργασίας. Ο καθορισμός συγκεκριμένων ορίων ως προς τη χρήση της ΤΝ είναι απαραίτητος για τη διασφάλιση της υπεύθυνης πρόσβασης, τη διαφύλαξη των δεοντολογικών προτύπων και τον μετριασμό των δυνητικών κινδύνων που συνδέονται με την ανεξέλεγκτη υιοθέτησή της.

Αιτιολόγηση:

- Η πρόσβαση στην ΤΝ συνδέεται στενά με τα κοινωνικά δικαιώματα και τις ευκαιρίες εκπαίδευσης. Σήμερα η πρόσβαση στην ΤΝ είναι άνισα κατανομημένη μεταξύ των ανθρώπων και εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το μορφωτικό επίπεδο και τους πόρους. Τα παιδιά από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ ενδέχεται να μην έχουν ίσες ευκαιρίες να ακολουθήσουν τριτοβάθμια εκπαίδευση ή να μην επωφελούνται εξίσου από την τεχνολογική πρόοδο. Πρέπει να διασφαλίσουμε ότι η πρόσβαση στην εκπαίδευση και την τεχνολογία παρέχεται χωρίς διακρίσεις και ωφελεί την κοινωνία στο σύνολό της. Όλα τα άτομα, ανεξάρτητα από την κοινωνική τους θέση, θα πρέπει να έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν τις δεξιότητες που απαιτούνται για το μέλλον.
- Το κύριο ζήτημα είναι η ανεξέλεγκτη εξάπλωση της υιοθέτησης της ΤΝ από τους ανθρώπους, ιδίως από τους σπουδαστές, καθώς και σε επαγγελματικά περιβάλλοντα. Επί του παρόντος υπάρχει μεγάλο χάσμα μεταξύ της αντίληψης και της πραγματικής ικανότητας όσον αφορά την αποτελεσματική συνεργασία και εργασία με την ΤΝ. Χωρίς νόμους για τη θέσπιση σαφών ορίων και κατάλληλων πλαισίων, κινδυνεύουμε να μείνουμε στο περιθώριο. Η ΤΝ μπορεί να αντικαταστήσει τόσο τους ανθρώπους όσο και τη φωνή τους, δημιουργώντας δύσκολες καταστάσεις που απαιτούν προσεκτική διαχείριση με σαφείς κανόνες και κατάλληλη κατάρτιση.
- Το πρόβλημα δεν είναι η ίδια η ΤΝ, αλλά η ακατάλληλη εφαρμογή της, η οποία μπορεί να αποτελέσει απειλή για τη δημοκρατία. Η ΤΝ μπορεί να αντικαθιστά ολοένα και περισσότερο τα κοινωνικά δίκτυα ως κύρια πηγή πληροφοριών, οι οποίες είναι απαραίτητες για τις δημοκρατικές διαδικασίες. Αυτό αφήνει περιθώρια χειραγώγησης μέσω ψευδών ειδήσεων και φουσκών πληροφοριών. Ένας ιδιαίτερος κίνδυνος είναι η εξάρτησή μας από τα αμερικανικά και κινεζικά συστήματα ΤΝ. Αποτελεί δική μας ευθύνη να θεσπίσουμε κανόνες που θέτουν σαφείς περιορισμούς, διασφαλίζοντας ότι οι άνθρωποι διατηρούν τελικά τον έλεγχο της ΤΝ.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Η μείωση της τεχνολογικής εξάρτησης και η ανάπτυξη ευρωπαϊκών ικανοτήτων TN.**
Να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη «εγχώριας» ευρωπαϊκής TN, με τη θέσπιση ειδικών επενδυτικών μηχανισμών και τη δημιουργία υποδομών, συμπεριλαμβανομένων μοντέλων, συνόλων δεδομένων και υπολογιστικών πόρων. Αυτό θα μειώσει την εξάρτηση από τα αμερικανικά και κινεζικά συστήματα TN και θα περιορίσει την έκθεση σε ξένες επιρροές και συμφέροντα που ενδέχεται να μην ευθυγραμμίζονται με τις ευρωπαϊκές αξίες. Ταυτόχρονα, να διασφαλιστεί η ισότιμη πρόσβαση όλων των πολιτών σε εργαλεία και υπηρεσίες TN. Η στρατηγική αυτονομία της Ευρώπης σε αυτόν τον κρίσιμο τομέα θα πρέπει να διατηρηθεί.
- **Οι κατευθυντήριες γραμμές για την εκπαίδευση στον τομέα της TN και οι ισχυροί κανονισμοί της ΕΕ.** Σε επίπεδο ΕΕ, θα πρέπει να θεσπιστούν κατευθυντήριες γραμμές για την ενσωμάτωση της εκπαίδευσης στον τομέα της TN στα σχολικά προγράμματα, με παράλληλη διασφάλιση ότι οι πολίτες κατανοούν τον τρόπο λειτουργίας της TN και προστατεύονται από την απάτη. Επιπλέον, η ΕΕ θα πρέπει να προστατεύει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και τα ατομικά δικαιώματα στο πλαίσιο της TN.
- **Η πρόληψη της διάδοσης ψευδών ειδήσεων και της παραπληροφόρησης.** Χρειαζόμαστε αυστηρές ρυθμίσεις οι οποίες θα μας προστατεύουν από τις ψευδείς ειδήσεις, τις φούσκες πληροφοριών και τους αδιαφανείς αλγόριθμους. Αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνουν την επισήμανση του περιεχομένου που παράγεται με TN, την επαλήθευση των πηγών πληροφοριών και τον εντοπισμό των ψευδών πληροφοριών.

Σύσταση ΙΖ: Ενίσχυση της πρακτικής και διά βίου μάθησης σχετικά με τη δημοκρατία («Η δημοκρατία στο σχολείο και ως σχολείο»)

Προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και για την ενίσχυση της διαγενεακής δικαιοσύνης: συνιστούμε τη δημιουργία συγκεκριμένων, πρακτικών μαθησιακών διαδρομών που θα ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των πολιτών στις δημοκρατικές διαδικασίες. Για τις μικρότερες ηλικίες, από την αρχή της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, μέσω κατάρτισης στα σχολεία που θα ενθαρρύνει τη συμμετοχή και τη συλλογική λήψη αποφάσεων, άμεσης συμμετοχής σε δημοκρατικές δραστηριότητες και ενίσχυσης των δεσμών μεταξύ σχολείων και ιδρυμάτων που αφορούν διαφορετικές γενιές, με προοπτική τη διά βίου μάθηση για όλες τις ηλικιακές ομάδες. Αποτελεί ευθύνη όλων των ηλικιών να συντελέσουν στην ανάπτυξη αυτού του είδους προγραμμάτων.

Αιτιολόγηση:

- Οι πολίτες και ιδίως οι μαθητές συχνά δεν κατανοούν στην πράξη τις δημοκρατικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένης της ομαδικής λήψης αποφάσεων, κάτι το οποίο συμβάλλει στη χαμηλή συμμετοχή στις εκλογές. Η εκπαίδευση είναι συχνά πολύ θεωρητική και ασύνδετη με τα πραγματικά έργα ή τη συμμετοχή στις δημοκρατικές διαδικασίες. Η πρακτική κατάρτιση είναι περιορισμένη, οι εκπαιδευτικοί έχουν υπερβολικό φόρτο, ενώ τα ιδρύματα και οι επιχειρήσεις δεν συμμετέχουν ενεργά.
- Οι πολίτες, ιδίως πολλοί νέοι, δεν συνδέονται αυτόματα με προγράμματα εκπαίδευσης ή αγωγής του πολίτη ή με τη διά βίου μάθηση, κάτι το οποίο δυσχεραίνει τη συμμετοχή και τη συμβολή τους. Τα σχολεία διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στην εκπαίδευση, αλλά πρέπει επίσης να αναλάβει ευθύνη η κοινωνία στο σύνολό της. Η ενσωμάτωση της διαγενεακής μάθησης μπορεί να συμβάλει στη γεφύρωση των κενών, στην προώθηση της ευαισθητοποίησης των πολιτών και στην ενθάρρυνση της συμμετοχής ατόμων από όλες τις ηλικίες.
- Η δημιουργία κοινών πλαισίων γνώσεων και η επέκταση της πρακτικής κατάρτισης συμβάλλουν στην εξασφάλιση ισάξιας εκπαίδευσης σε όλα τα κράτη μέλη, προωθώντας την κινητικότητα,

την ανταγωνιστικότητα και την οικονομική συνοχή εντός της ΕΕ. Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων στις οποίες συμμετέχουν νεαροί πολίτες χρειάζονται περισσότερο χρόνο, καθώς οι νέοι μαθαίνουν και συμμετέχουν ταυτόχρονα.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Η διευκόλυνση της δημιουργίας συγκεκριμένων, πρακτικών μαθησιακών διαδρομών.** Να σχεδιαστεί και να εφαρμοστεί στα σχολεία κατάρτιση η οποία θα ενθαρρύνει τη συμμετοχή και τη συλλογική λήψη αποφάσεων (μεταξύ άλλων σχετικά με τη διαγενεακή δικαιοσύνη αυτή καθαυτή). Τα σχολεία θα πρέπει να σχεδιάσουν πρακτικά έργα που θα δίνουν στους μαθητές τη δυνατότητα να εξασκηθούν στην ομαδική εργασία, την ηγεσία και την επίλυση προβλημάτων, καθιστώντας τους πρωταγωνιστές στην ίδια τους την εκπαίδευση. Το χρονοδιάγραμμα για τις δραστηριότητες αυτές θα πρέπει να σχεδιάζεται προσεκτικά, ώστε να μεγιστοποιείται η συμμετοχή των νέων, ακόμα και αν αυτό απαιτεί μεγαλύτερες προσπάθειες σχεδιασμού και επικοινωνίας. Οι διαγενεακές ανταλλαγές πρέπει να αποτελούν μέρος αυτών των προγραμμάτων.
- **Η δυνατότητα άμεσης συμμετοχής σε δημοκρατικές δραστηριότητες.** Η άμεση συμμετοχή σε δημοκρατικές δραστηριότητες, όπως η βοήθεια στις εκλογές, η καταμέτρηση ψήφων ή η εκπροσώπηση της τάξης στο εκπαιδευτικό τους ίδρυμα, θα μπορούσε να βοηθήσει τους πολίτες να κατανοήσουν καλύτερα την αξία των εκλογών και της συμμετοχής στα κοινά.
- **Η μεγαλύτερη προσβασιμότητα των προγραμμάτων της ΕΕ και η ενίσχυση των δεσμών μεταξύ της εκπαίδευσης και της συμμετοχής στα κοινά.** Τα προγράμματα της ΕΕ θα πρέπει να καταστούν πιο προσβάσιμα σε όλους, όχι μόνο σε όσους συμμετέχουν ήδη. Θα πρέπει να υπάρξουν ισχυρότεροι δεσμοί μεταξύ της σχολικής εκπαίδευσης και της συμμετοχής στα κοινά ή στον πολιτικό βίο, για παράδειγμα με την ευρύτερη απόκτηση γνώσεων για τη συμμετοχή στον πολιτικό βίο ακόμα και στο σχολικό περιβάλλον. Το θέμα της διαγενεακής δικαιοσύνης θα πρέπει να κατέχει εξέχουσα θέση στο Erasmus+. Η συμμετοχή στο Erasmus+ θα πρέπει να ενθαρρύνεται.

Σύσταση ΙΗ: Εναρμονισμένο εκπαιδευτικό σύστημα σε ολόκληρη την ΕΕ, το οποίο θα περιλαμβάνει πρακτική κατάρτιση και διαγενεακές ανταλλαγές

Προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και για την ενίσχυση της διαγενεακής δικαιοσύνης: συνιστούμε την προώθηση ενός νέου ευρωπαϊκού εκπαιδευτικού μοντέλου το οποίο θα βασίζεται στις διαγενεακές ανταλλαγές και στην πρακτική κατάρτιση. Με το νέο αυτό μοντέλο εκπαίδευσης, στόχος μας είναι να βελτιώσουμε την πρόσβαση στη γνώση και στην αγορά εργασίας, με αποτέλεσμα καλύτερη ποιότητα ζωής για όλους. Για να επιτευχθεί αυτό, συνιστούμε τη στενότερη σύνδεση των σχολείων με την κοινωνία και την ανάπτυξη προγραμμάτων διαγενεακής μάθησης και αλληλοδιδασχής από ομοτίμους.

Αιτιολόγηση:

- Στην εκπαίδευση, εξακολουθεί να μην υπάρχει επαρκής σύνδεση μεταξύ θεωρίας, η οποία παραμένει θεμελιώδης, και πράξης. Παρότι οι φοιτητές μπορεί να αποφοιτούν με άριστες ακαδημαϊκές γνώσεις, συχνά δεν διαθέτουν τις πρακτικές δεξιότητες και την πρακτική πείρα που απαιτούνται τόσο για τη ζωή όσο και για την απασχόληση. Οι περίοδοι πρακτικής άσκησης είναι υπερβολικά σύντομες. Τα σχολεία από μόνα τους δεν μπορούν να εκπαιδεύσουν τους ανθρώπους —η κοινωνία πρέπει επίσης να διαδραματίζει τον ρόλο της. Ωστόσο, η δημιουργία αυτής της σύνδεσης μεταξύ της εκπαίδευσης και της κοινωνίας συνεπάγεται οικονομικό κόστος και χρειάζεται συντονισμό.

- Οι διαφορετικές γενιές που συμμετέχουν στην εκπαίδευση δεν συνδέονται μεταξύ τους. Οι φοιτητές, οι μικρότεροι μαθητές και οι παλαιότερες γενιές σπανίως συνεργάζονται. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την απώλεια της διαγενεακής μάθησης, στο πλαίσιο της οποίας οι νέοι θα μπορούσαν να συνεισφέρουν με ψηφιακές δεξιότητες και οι ηλικιωμένοι να μοιράζονται εμπειρίες. Η πρόσβαση σε υλικό τρίτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι άνιση. Πολλά χρήσιμα πανεπιστημιακά μαθήματα προσφέρονται επ' αμοιβή ή δέχονται μικρό αριθμό φοιτητών, κάτι το οποίο περιορίζει τις ίσες ευκαιρίες μάθησης για όλους.
- Στα κράτη μέλη της ΕΕ υπάρχουν μεγάλες διαφορές όσον αφορά τον γραμματισμό και την εκπαίδευση. Η σύσταση για κατάρτιση βάσει κοινού πλαισίου ικανοτήτων θα συνέβαλε στην εξασφάλιση ισάξιας εκπαίδευσης σε όλα τα κράτη μέλη, προωθώντας την κινητικότητα, την ανταγωνιστικότητα και την οικονομική συνοχή εντός της ΕΕ. Η πρακτική πείρα σε επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά και του εθελοντισμού, θα μπορούσε να εφοδιάσει τους σπουδαστές με σχετικές δεξιότητες, να βελτιώσει την ικανότητα καινοτομίας και να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ στην επιστήμη και την τεχνολογία. Η υλοποίηση πρακτικών έργων και η συμμετοχή σε δημοκρατικές διαδικασίες απαιτούν πιο μακροχρόνιο σχεδιασμό, περισσότερους πόρους και ενεργό επικοινωνία για την προσέγγιση όσο το δυνατόν περισσότερων ατόμων.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Η εξασφάλιση χρηματοδότησης εντός κοινού πλαισίου της ΕΕ.** Πρέπει να εξασφαλιστούν πόροι και χρηματοδότηση για τη στήριξη της προσβάσιμης, θεωρητικής και πρακτικής μάθησης σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Να θεσπιστεί κοινό πλαίσιο και να εξασφαλιστεί επαρκής χρηματοδότηση για την εφαρμογή του σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Υπάρχει ανάγκη εναρμόνισης των κοινών πλαισίων σε ολόκληρη την ΕΕ —για παράδειγμα, με τον προσδιορισμό ελάχιστων επιπέδων γνώσεων στους τομείς της οικονομίας και των χρηματοοικονομικών. Επιπλέον, η ΕΕ θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει μια διαδικτυακή πλατφόρμα η οποία θα προσφέρει δωρεάν πρόσβαση σε μαθήματα πανεπιστημιακού επιπέδου, με σκοπό την αύξηση της προσβασιμότητας και της ισότητας στην εκπαίδευση.
- **Οι ανταλλαγές μεταξύ σχολείων και της ευρύτερης κοινωνίας και η προσθήκη πρακτικών δραστηριοτήτων σε όλα τα προγράμματα σπουδών.** Τα σχολεία θα πρέπει να συνεργάζονται με την ευρύτερη κοινωνία για την ενίσχυση της αγωγής του πολίτη. Όλοι, αλλά ιδίως τα παιδιά, θα μπορούσαν να μαθαίνουν για κοινωνικά ζητήματα απευθείας στα σχολεία, ενώ οι κοινότητες θα παρέχουν συμπληρωματικές εμπειρίες μέσω διαγενεακών δραστηριοτήτων. Να προστεθούν πρακτικές δραστηριότητες και δραστηριότητες που βασίζονται σε έργα σε όλα τα προγράμματα σπουδών και να μην περιλαμβάνουν μόνο θεωρία. Να εφαρμοστούν προγράμματα απόκτησης πρακτικής πείρας σε επιχειρήσεις, όπως πρακτική άσκηση, πέραν των τεχνικών σχολών. Οι ανθρωπιστικές αξίες (ενσυναίσθηση, ανεκτικότητα, αλληλεγγύη κ.λπ.) θα πρέπει επίσης να ενσωματωθούν στις μαθησιακές διαδικασίες των Ευρωπαίων.
- **Η ενσωμάτωση προγραμμάτων διαγενεακής μάθησης και αλληλοδιδασχής από ομοτίμους.** Θα πρέπει να ενσωματωθούν στα σχολικά προγράμματα ενισχυμένα προγράμματα διαγενεακών ανταλλαγών και αλληλοδιδασχής από ομοτίμους, στο πλαίσιο των οποίων οι μεγαλύτεροι σε ηλικία μαθητές υποστηρίζουν τους μικρότερους και διδάσκουν ψηφιακές δεξιότητες στις παλαιότερες γενιές.

Σύσταση ΙΘ: Εναρμονισμένο σύστημα ίσης φορολογικής μεταχείρισης σε διασυνοριακό επίπεδο και ανακατανομή των φορολογικών εσόδων για την προώθηση της διαγενεακής δικαιοσύνης και την αποπληρωμή των δημόσιων χρεών

Προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και για την ενίσχυση της διαγενεακής δικαιοσύνης, συνιστούμε τη θέσπιση εναρμονισμένου συστήματος ίσης φορολογικής μεταχείρισης και ενιαίου ευρωπαϊκού φόρου για τις πολυεθνικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε πολλές χώρες της ΕΕ. Με τον τρόπο αυτόν, θα μειωθεί η φορολογική ανισότητα μεταξύ των κρατών μελών, θα ευθυγραμμιστούν οι φορολογικές επιβαρύνσεις με το κόστος διαβίωσης, θα εξασφαλιστούν δικαιότερες συνεισφορές και θα αποτραπεί το φορολογικό ντάμπινγκ των εταιρειών. Θα μειωθούν επίσης τα δημόσια χρέη και θα διασφαλιστεί η δίκαιη ανακατανομή των εσόδων εντός της ΕΕ, ώστε να προωθηθεί η διαγενεακή δικαιοσύνη.

Αιτιολόγηση:

- Οι μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες σε κερδοφόρους τομείς (συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των εταιρειών νέων τεχνολογιών / ΤΝ) εκμεταλλεύονται τις διαφορές μεταξύ των εθνικών φορολογικών συστημάτων για να καταβάλλουν λιγότερους φόρους. Αυτό δημιουργεί αθέμιτο ανταγωνισμό με μικρότερες εθνικές επιχειρήσεις. Ορισμένες χώρες εφαρμόζουν φορολογικό ντάμπινγκ, αποδυναμώνοντας άλλες. Το συνεχιζόμενο φορολογικό ντάμπινγκ, στο πλαίσιο του οποίου οι χώρες μειώνουν τους φορολογικούς συντελεστές για την προσέλκυση επενδύσεων, δημιουργεί αθέμιτο ανταγωνισμό και αποδυναμώνει άλλες εθνικές οικονομίες, ενώ ο πλούτος και τα κέρδη κατανέμονται άνισα στην ΕΕ. Η έλλειψη φορολογικού συντονισμού και μηχανισμών ανακατανομής μεταξύ των κρατών μελών υπονομεύει τη συνοχή και την εμπιστοσύνη εντός της Ένωσης.
- Το υψηλό και αυξανόμενο δημόσιο χρέος όλων των κρατών μελών επιβαρύνει σημαντικά τις μελλοντικές γενιές και απαιτεί νέους και δίκαιους μηχανισμούς για τη μείωσή του. Η συνεχιζόμενη φορολογική ανισότητα μεταξύ των κρατών μελών υπονομεύει την κοινωνική και οικονομική συνοχή της ΕΕ. Η εναρμόνιση της φορολογίας, συμβάλλοντας στη μείωση του χρέους, συνδέεται άμεσα με τη διαγενεακή δικαιοσύνη. Μολονότι η φορολογική μεταρρύθμιση είναι ένα σύνθετο και τεχνικό θέμα, η σχετική συζήτηση βοηθά τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να κατανοήσουν τις ανησυχίες και τις προτεραιότητες των πολιτών, διασφαλίζοντας πιο διαφανή και συμπεριληπτική χάραξη πολιτικής.
- Η έλλειψη ευθυγράμμισης μεταξύ των φορολογικών επιβαρύνσεων και του κόστους διαβίωσης οδηγεί σε ανισότητες όσον αφορά την πραγματική αγοραστική δύναμη των πολιτών και τη δικαιοσύνη. Η απουσία εναρμονισμένου φορολογικού πλαισίου εμποδίζει την πραγματική ισότητα και ολοκλήρωση στην ενιαία αγορά της ΕΕ. Οι κατακερματισμένες εθνικές φορολογικές πολιτικές μειώνουν τη συνολική ανταγωνιστικότητα της ΕΕ και περιορίζουν την ικανότητά της να χρηματοδοτεί κοινές προτεραιότητες.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Η θέσπιση φόρων αλληλεγγύης της ΕΕ για τις μεγάλες επιχειρήσεις και για τους ιδιώτες με εξαιρετικά μεγάλη περιουσία.** Να θεσπιστεί φόρος αλληλεγγύης για τις μεγάλες κερδοφόρες επιχειρήσεις με παρουσία σε πολλές χώρες της ΕΕ. Στις εταιρείες αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες ΤΠ/ΤΝ, καθώς και πολύ ρυπογόνες εταιρείες. Να διασφαλιστεί ότι οι επιχειρήσεις καταβάλλουν φόρους ανάλογους προς τα πραγματικά κέρδη τους, ώστε να προωθείται η δικαιοσύνη και να αποτρέπεται η φοροαποφυγή (ντάμπινγκ) σε ολόκληρη την ΕΕ, καθώς και η μετατόπιση των κερδών εκτός της ΕΕ. Επιπλέον, προτείνουμε την επιβολή φόρου αλληλεγγύης στους ιδιώτες με μεγάλη περιουσία

για μια πιο ισότιμη ανακατανομή του εισοδήματος, η οποία είναι απαραίτητη για τη διαγενεακή δικαιοσύνη. Κατ' αυτόν τον τρόπο δεν αποτρέπεται μόνο η φοροδιαφυγή, αλλά προωθείται και η φορολογική ισότητα μέσω της δικαιότερης φορολόγησης. Και τα δύο μέτρα θα πρέπει να στηρίζουν σκοπούς που σχετίζονται με τη διαγενεακή δικαιοσύνη στην ΕΕ.

- **Η διάθεση των εσόδων από τους φόρους αλληλεγγύης της ΕΕ για την αποπληρωμή του δημόσιου χρέους των κρατών μελών.** Να διατεθεί μέρος των εθνικών φορολογικών εσόδων για την αποπληρωμή του δημόσιου χρέους, ώστε να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη δημοσιονομική βιωσιμότητα και να δοθεί η δυνατότητα στις μελλοντικές γενιές να ξεκινήσουν από το ίδιο επίπεδο.
- **Η απαίτηση διαφάνειας και λογοδοσίας.** Να απαιτούνται ετήσιες δημόσιες εκθέσεις οι οποίες θα δείχνουν το ακριβές ποσοστό και τον προορισμό των εισπραχθέντων φόρων αλληλεγγύης της ΕΕ, ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια και η λογοδοσία.

Σύσταση Κ: Δημιουργία δίκαιου και βιώσιμου συνταξιοδοτικού συστήματος σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ

Προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και για την ενίσχυση της διαγενεακής δικαιοσύνης, συνιστούμε τη θέσπιση ενός συνταξιοδοτικού συστήματος που θα είναι δίκαιο για όλες τις γενιές και οικονομικά βιώσιμο μακροπρόθεσμα, ενόψει του αυξανόμενου πληθυσμού των ηλικιωμένων και της συρρίκνωσης του νεότερου, απασχολούμενου πληθυσμού. Αντιλαμβανόμαστε ότι η αυξανόμενη γήρανση του πληθυσμού και η μείωση των ποσοστών γονιμότητας απειλούν τη μελλοντική βιωσιμότητα των συνταξιοδοτικών συστημάτων. Τονίζουμε την ανάγκη να αντιμετωπιστεί επείγοντως το ζήτημα αυτό, καθώς επηρεάζει άμεσα τη διαγενεακή δικαιοσύνη σήμερα και, στο μέλλον, όλες τις ηλικίες και όλους τους πολίτες της κοινωνίας.

Αιτιολόγηση:

- Η βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος απειλείται σοβαρά λόγω των χαμηλών ποσοστών γονιμότητας, της τεχνολογικής προόδου (η τεχνητή νοημοσύνη αντικαθιστά μέρος του εργατικού δυναμικού) και της αυξανόμενης γήρανσης του πληθυσμού.
- Το ζήτημα ενός βιώσιμου συνταξιοδοτικού συστήματος επηρεάζει κάθε άτομο, σε όλα τα στάδια της ζωής του.
- Η βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος αποτελεί βασικό ζήτημα σχετικό με τη διαγενεακή δικαιοσύνη· το ισχύον σύστημα είναι εξαιρετικά άδικο για τους νέους σήμερα και στο μέλλον, καθώς και οικονομικά μη βιώσιμο.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Η καθιέρωση υποχρεωτικής εταιρικής συνταξιοδοτικής παροχής από όλους τους εργοδότες στις χώρες της ΕΕ.** Για την ανάπτυξη της βιωσιμότητας των συντάξεων, προτείνουμε οι εταιρείες και οι επιχειρήσεις να συνεισφέρουν σε ένα κοινό ευρωπαϊκό ταμείο στήριξης των συντάξεων, ανάλογα με την οικονομική τους δυνατότητα. Το ταμείο αυτό θα μπορούσε να συμπληρώνει τις εθνικές συντάξεις των πολιτών σύμφωνα με τις ατομικές ανάγκες.
- **Η δρομολόγηση πρόσθετης σύνταξης της ΕΕ, η οποία θα συμπληρώνει τις εθνικές συντάξεις στα κράτη μέλη.** Αυτή η συμπληρωματική σύνταξη της ΕΕ είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της δικαιοσύνης μεταξύ των γενεών, της ευθυγράμμισης με τις ανάγκες και του ελάχιστου βιοτικού επιπέδου.

- **Η θέσπιση μέτρων για τη στήριξη του ενεργού πληθυσμού, των οικογενειών με παιδιά, των γυναικών και των φροντιστών.** Σε αυτά θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται μέτρα για την αποτίμηση της οικογενειακής φροντίδας / αναπαραγωγικής εργασίας εξίσου με την παραγωγική εργασία, τη στήριξη της αυξημένης μετανάστευσης του εργατικού δυναμικού και τη χορήγηση οικογενειακών παροχών. Τα συνταξιοδοτικά συστήματα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τον χρόνο που δαπανάται εκτός απασχόλησης όταν το άτομο παρέχει κρίσιμες υπηρεσίες στην κοινωνία (όπως η φροντίδα για άλλα μέλη της οικογένειας ή παιδιά) ή όταν ένα άτομο δεν είναι σε θέση να εργαστεί για σημαντικούς λόγους (όπως μια σοβαρή ασθένεια).

Σύσταση ΚΑ: Πολιτισμική και κοινωνική ένταξη των μεταναστών

Προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και για την ενίσχυση της διαγενεακής δικαιοσύνης, συνιστούμε τη δημιουργία ολοκληρωμένων συστημάτων ένταξης που θα διασφαλίζουν ότι οι μετανάστες μπορούν να γίνουν ενεργά και πολύτιμα μέλη των ευρωπαϊκών κοινοτήτων, αντιμετωπίζοντας παράλληλα την πληθυσμιακή συρρίκνωση της υπαίθρου και προωθώντας την ανθρώπινη αξιοπρέπεια για όλους. Αυτό περιλαμβάνει την παροχή γλωσσικής και πολιτισμικής εκπαίδευσης, καθώς και τη διασφάλιση δίκαιης κατανομής της ευθύνης μεταξύ των χωρών της ΕΕ, με βάση τις ειδικές περιστάσεις και ανάγκες κάθε χώρας. Συνιστούμε επίσης την παροχή κατάλληλων συνθηκών διαβίωσης και εργασίας στους μετανάστες, ενθαρρύνοντας μια διαδικασία ένταξης που θα αναγνωρίζει τις διαφορές μεταξύ αγροτικών και αστικών περιοχών: θα διασφαλίζει ότι οι αγροτικές περιοχές προσφέρουν ευκαιρίες εξίσου ανταγωνιστικές με αυτές των αστικών περιοχών, ώστε η ένταξη να μπορεί να πραγματοποιηθεί σε διαφορετικές περιοχές κάθε χώρας.

Αιτιολόγηση:

- Μία από τις βασικές προϋποθέσεις της ΕΕ είναι η ισότητα: επιθυμούμε τη σύγκλιση του βιοτικού επιπέδου μεταξύ των κρατών μελών. Όταν φιλοξενούμε ανθρώπους, θα πρέπει να φιλοξενούνται με αξιοπρέπεια, είτε αυτοί είναι μετανάστες είτε όχι. Επί του παρόντος, παρατηρούμε ότι οι μετανάστες εγκαταλείπονται, ενώ καταβάλλονται ελάχιστες προσπάθειες σε επίπεδο ΕΕ. Οι μετανάστες πρέπει να εργάζονται για να έχουν τη δυνατότητα διαβίωσης σε κατάλληλες συνθήκες. Δεν αρκεί να έρχονται και να λαμβάνουν κάποια στήριξη, εάν αναγκάζονται να ζήσουν σε αναξιοπρεπείς συνθήκες. Εάν θέλουμε οι μετανάστες να συμβάλουν στην κοινωνική και οικονομική ζωή, πρέπει να τους παρέχουμε αξιοπρεπείς συνθήκες, ως πρώτο στάδιο της διαδικασίας ένταξης.
- Η ένταξη πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα. Μόνο με αυτήν τη διασφάλιση θα μπορούσαμε να έχουμε μακροπρόθεσμη προοπτική ως κοινωνία. Ήδη προκαλούνται πολλά προβλήματα από την ανεπαρκή ένταξη. Η ένταξη μπορεί να βοηθήσει τους ανθρώπους να γίνουν μέλη μιας κοινότητας και να επωφεληθούν πλήρως από αυτή.
- Με ορθή διαχείριση, η μετανάστευση μπορεί να έχει θετικό αντίκτυπο στη δημογραφία της ΕΕ. Καθώς ο πληθυσμός γηράσκει, θα αυξάνεται η ζήτηση για υγειονομική περίθαλψη και μακροχρόνια φροντίδα. Ταυτόχρονα, βρισκόμαστε αντιμέτωποι με την πληθυσμιακή συρρίκνωση των μικρών χωριών, δεδομένου ότι οι νέοι πηγαίνουν στις πόλεις για να ακολουθήσουν διαφορετικό τρόπο ζωής, αλλά και για να κερδίσουν τα προς το ζην. Με την ένταξη των μεταναστών, θα μπορούσαμε να διασφαλίσουμε ότι η υγειονομική περίθαλψη και η μακροχρόνια φροντίδα θα είναι πιο βιώσιμες μακροπρόθεσμα και να συμβάλουμε στην τόνωση της επανόδου του πληθυσμού των αγροτικών περιοχών, της ανακαίνισης των αγροτικών κτιρίων και υποδομών και της ανανέωσης των αγροτικών τοπίων.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Η δημιουργία ολοκληρωμένων συστημάτων στήριξης της ένταξης.** Να προσφέρονται μαθήματα γλωσσών, τα οποία ενδεχομένως θα διδάσκουν ηλικιωμένοι με σκοπό τη δημιουργία διαγενεακών συνδέσεων. Οι πολίτες που ζουν ήδη στη χώρα να συμμετέχουν στην παροχή βοήθειας στους μετανάστες για την εγκατάστασή τους. Πρέπει να εξασφαλίσουμε τη συμμετοχή ατόμων από διαφορετικές γενιές στα συστήματα παιδικής φροντίδας, ώστε οι ηλικιωμένοι να μπορούν να έρθουν σε επαφή με τους νεότερους. Να διασφαλιστεί ότι οι μετανάστες κατανοούν ότι θέλουμε να αποτελούν μέρος των χωρών μας, αλλά δεν επιθυμούμε να απαρνηθούν τους δικούς τους πολιτισμούς.
- **Η εξασφάλιση δίκαιης κατανομής της ευθύνης για τη μετανάστευση και κατάλληλων συνθηκών σε ολόκληρη την ΕΕ.** Να αναπτυχθεί σαφής εκτίμηση σε επίπεδο ΕΕ του αριθμού των ατόμων και του είδους εργατικού δυναμικού που χρειαζόμαστε σήμερα στην Ευρώπη και αντίστοιχη πρόβλεψη για το μέλλον. Να μοιραστούν οι προσπάθειες μεταξύ των χωρών, με βάση τις τοπικές ανάγκες και τις διαφορετικές καταστάσεις που βιώνουν οι χώρες. Προς το παρόν, οι χώρες της νότιας Ευρώπης αναγκάζονται να αντιμετωπίσουν σε δυσανάλογο βαθμό τη μετανάστευση. Να εξασφαλιστούν θέσεις εργασίας για τους μετανάστες που φτάνουν στην Ευρώπη και να παρέχονται αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης. Να καλυφθεί το χάσμα μεταξύ προτύπων και απαιτήσεων, ώστε να διασφαλιστεί η αναγνώριση των υφιστάμενων προσόντων των ατόμων ή η υποστήριξή τους στην ανάπτυξη προσόντων. Με τον τρόπο αυτόν, θα μπορούσαν να εκπληρώσουν τις ευρωπαϊκές απαιτήσεις για εργασία στην ΕΕ. Να παρέχεται κατάλληλη κατάρτιση για την ανάληψη των θέσεων εργασίας που χρειάζεται η κοινωνία μας.
- **Η προώθηση της ελκυστικότητας των αγροτικών περιοχών.** Οι κυβερνήσεις θα πρέπει να προωθήσουν την προσβασιμότητα των κατοικιών: αυτό περιλαμβάνει την παροχή φορολογικών ελαφρύνσεων, αμοιβών ή κρατικών επιδοτήσεων, την προσφορά χαμηλότερων ενοικίων στα άτομα που ζουν σε αγροτικές περιοχές και τη στήριξη όσων επιθυμούν να βοηθήσουν τους μετανάστες να ενταχθούν χρησιμοποιώντας δικούς τους πόρους, ιδίως εάν πρόκειται για πιο παραγωγική κοινωνικά χρήση εγκαταλελειμμένων ή μη χρησιμοποιούμενων κατοικιών. Να δοθούν κίνητρα στους ανθρώπους για να μετακομίσουν σε χωριά, με την ενίσχυση της ελκυστικότητάς τους: δημιουργία καλύτερων δρόμων και συστημάτων μεταφορών, νοσοκομείων, δημόσιων υπηρεσιών και χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Να παρασχεθούν κίνητρα στις εταιρείες για να εγκατασταθούν σε μικρές πόλεις. Η εκπαίδευση και άλλες ευκαιρίες να είναι εξασφαλισμένες στις αγροτικές περιοχές.

Σύσταση ΚΒ: Σύμφωνο μεταξύ των γενεών σε τοπικό επίπεδο, με σκοπό την ένωση των γενεών

Προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και για την ενίσχυση της διαγενεακής δικαιοσύνης: συνιστούμε τη δημιουργία τοπικών διαγενεακών κοινοτικών χώρων όπου άνθρωποι όλων των γενεών θα ενώνονται για να επιλύσουν το παράδοξο της έλλειψης κατοικιών για τους νέους ενώ ταυτόχρονα οι ηλικιωμένοι υποφέρουν από απομόνωση. Οι χώροι αυτοί θα αποτελούν μέρος ενός δικτύου που θα συνδέει την κοινωνική συνοχή και τη διαγενεακή συνεργασία, στο πλαίσιο του οποίου ορισμένοι άνθρωποι αποκτούν σταθερότητα για να σπουδάσουν ή να δημιουργήσουν οικογένεια, ενώ άλλοι αποκτούν αξιοπρεπή ρόλο στην κοινότητα.

Αιτιολόγηση:

- Οι νέοι αντιμετωπίζουν αυξανόμενη αβεβαιότητα λόγω του αυξημένου κόστους ζωής, δεν μπορούν να ατενίσουν το μέλλον και να δημιουργήσουν οικογένεια λόγω έλλειψης στέγης και ανεπάρκειας οικονομικών μέσων. Προς το παρόν, οι νέοι δεν μπορούν να αποκτήσουν

αυτονομία. Η πρόσβαση στη στέγαση αποτελεί εμπόδιο για τις οικογένειες και για το ποσοστό γεννήσεων: πολλοί νέοι θέλουν να δημιουργήσουν οικογένεια, αλλά δεν μπορούν. Ταυτόχρονα, οι ηλικιωμένοι υποφέρουν από μοναξιά και ορισμένες φορές δεν έχουν αναγνωρισμένο ρόλο στην κοινωνία.

- Υπάρχει έλλειψη αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των διαφόρων γενεών και είναι δύσκολο οι γενιές να έρθουν σε επαφή μεταξύ τους, με αποτέλεσμα να δημιουργείται χάσμα των γενεών. Η επαφή μεταξύ νεότερων και παλαιότερων γενεών είναι εξαιρετικά σημαντική: εάν οι ηλικιωμένοι δεν μοιραστούν τις εμπειρίες τους, τα διδάγματα που αποκόμισαν θα χαθούν για πάντα. Η έλλειψη εμπιστοσύνης οφείλεται στην έλλειψη χρόνου —όταν εργαζόμαστε τόσο πολλές ώρες, δεν έχουμε χρόνο να συνδεθούμε και να ανταλλάξουμε απόψεις με άλλες γενιές.
- Με τα σύμφωνα μεταξύ των γενεών, που ενώνουν νεότερους και ηλικιωμένους σε κοινοτικούς χώρους, οι νέοι θα έχουν σταθερότητα για να σπουδάσουν και να δημιουργήσουν οικογένεια, ενώ οι ηλικιωμένοι θα αποκτήσουν πιο ενεργό ρόλο στην κοινότητα.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Η ανάπτυξη προσβάσιμων λύσεων διαγενεακής στέγασης.** Οι κυβερνήσεις θα πρέπει να ενθαρρύνουν τις ανακαινίσεις κενών/εγκαταλελειμμένων κατοικιών και να δώσουν κατά προτεραιότητα πρόσβαση σε άτομα που χρειάζονται στέγη ή σε κοινοτικά διαγενεακά προγράμματα. Να παρέχονται φορολογικές ελαφρύνσεις, αμοιβές ή κρατικές επιδοτήσεις στα άτομα που ζουν μαζί με ηλικιωμένους. Πρέπει να θεσπιστούν οφέλη, όπως χαμηλότερα ενοίκια, γι' αυτούς τους τύπους κατοικιών. Επιπλέον, τα χαμηλότερα ενοίκια στις οικογένειες θα μπορούσαν να αποτελέσουν κίνητρο ώστε οι άνθρωποι να αποκτούν περισσότερα παιδιά.
- **Η δημιουργία κοινοτικών διαγενεακών προγραμμάτων και χώρων.** Να εξασφαλιστεί η συμμετοχή ατόμων από διαφορετικές γενιές σε συστήματα παιδικής φροντίδας, ώστε να μπορούν οι ηλικιωμένοι να έρχονται σε επαφή με τους νεότερους, για παράδειγμα, με την πρόσκληση ηλικιωμένων στα σχολεία για να μιλήσουν με τα παιδιά και να τους αφηγηθούν ιστορίες σχετικά με την παιδική τους ηλικία ή τη σταδιοδρομία τους. Να δημιουργηθούν κοινωνικά διαγενεακά έργα και να στηριχθούν τα υφιστάμενα, στο πλαίσιο των οποίων οι γενιές φροντίζουν η μια την άλλη σε μικρές κοινωνίες όπου υπάρχει εμπιστοσύνη μεταξύ των ανθρώπων. Τα άτομα που δεν εργάζονται πλέον θα μπορούσαν να παροτρυνθούν να βοηθούν τα παιδιά. Να δημιουργηθούν κοινοτικοί χώροι σε κτίρια όπου συναντώνται νεότεροι και ηλικιωμένοι, κάτι το οποίο θα ενισχύσει το αίσθημα του ανήκειν.
- **Η ανάπτυξη δικτύων για τη διαγενεακή δικαιοσύνη.** Να δημιουργηθούν δίκτυα σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες τα οποία θα προάγουν την κοινωνική συνοχή και τη διαγενεακή συνεργασία, με την ενσωμάτωση των κοινοτήτων που υπάρχουν ήδη και τη χρήση τους ως παραδείγματος. Να διασφαλιστεί η στήριξη των οργανώσεων που συμβάλλουν στην ενοποίηση των γενεών. Θα πρέπει να δημιουργήσουμε κτίρια με κοινούς χώρους που ενισχύουν το αίσθημα του ανήκειν και παρέχουν ευκαιρίες για καλλιτεχνική έκφραση ή εκμάθηση πρακτικών τεχνών. Με τον τρόπο αυτόν, μπορούν να ικανοποιούνται οι ανάγκες κάθε γενιάς, μέσω της συνεργασίας και της κοινής μάθησης, με έμφαση στη δικαιοσύνη μεταξύ των γενεών.

Σύσταση ΚΓ: Σύνδεση της υγείας, του περιβάλλοντος και των καλών συνθηκών διαβίωσης (εκπαίδευση, κοινωνική δικαιοσύνη, στέγαση) και εξασφάλιση υγειονομικής περίθαλψης για τις μελλοντικές γενιές

Προς όφελος των σημερινών και των μελλοντικών γενεών και για την ενίσχυση της διαγενεακής ισότητας, συνιστούμε να μετατοπιστεί η εστίαση της πολιτικής για την υγεία από την επείγουσα θεραπεία

στην προληπτική υγειονομική περίθαλψη, καθώς και να εξασφαλιστεί υγειονομική περίθαλψη και για τις μελλοντικές γενιές. Οι πολίτες πρέπει να συνειδητοποιήσουν περισσότερο τη σχέση μεταξύ του υγιούς περιβάλλοντος που παρέχει καλές συνθήκες διαβίωσης σε όλους (εκπαίδευση, κοινωνική δικαιοσύνη, δίκαιο οικονομικό σύστημα, στέγαση) και της ατομικής υγείας. Ταυτόχρονα, εκτός από την παροχή υγειονομικής περίθαλψης σήμερα, πρέπει να διασφαλιστεί η παροχή υγειονομικής περίθαλψης και στις μελλοντικές γενιές. Αυτή η μακροπρόθεσμη εστίαση στην πρόληψη πρέπει να συνοδεύεται από κατάλληλα μέτρα ευαισθητοποίησης και ολοκληρωμένη εκπαίδευση σε θέματα υγείας για όλες τις ηλικιακές ομάδες.

Αιτιολόγηση:

- Οι καλές συνθήκες διαβίωσης (εκπαίδευση, κοινωνική δικαιοσύνη, δίκαιο οικονομικό σύστημα, στέγαση), το ισορροπημένο περιβάλλον και η υγεία των ανθρώπων συνδέονται στενά. Οι άνθρωποι μπορούν να παραμείνουν υγιείς μόνο σε ισορροπημένο περιβάλλον. Αυτή η ευρεία αντίληψη για την πρόληψη είναι ζωτικής σημασίας, διότι αναγνωρίζει ότι η υγεία δεν εξαρτάται μόνο από τον ατομικό τρόπο ζωής, αλλά και από τις συνθήκες διαβίωσης. Μόνο όταν το περιβάλλον είναι ισορροπημένο και οι άνθρωποι απολαμβάνουν υγιείς συνθήκες διαβίωσης, θα παραμείνουν υγιείς.
- Τα μέτρα και οι μέθοδοι πρόληψης θα πρέπει να διαδραματίσουν σημαντικότερο ρόλο —μεταξύ άλλων στην κατάρτιση και τη συνεχή εκπαίδευση του ιατρικού προσωπικού. Θα πρέπει επίσης να δοθεί μεγαλύτερη σημασία στην εύκολη πρόσβαση σε προληπτικές ιατρικές εξετάσεις. Η ενίσχυση της πρόληψης μπορεί να μειώσει τον φόρτο εργασίας του ιατρικού προσωπικού και, συνεπώς, να συμβάλει στην εξασφάλιση ολοκληρωμένης και βιώσιμης υγειονομικής περίθαλψης υψηλής ποιότητας. Μελέτες δείχνουν ότι οι επενδύσεις στην πρόληψη μπορούν να μειώσουν το κόστος της θεραπείας ασθενειών κατά συντελεστή 1:10.
- Η δέσμευση για πρόληψη με την ευρεία έννοια πρέπει να είναι συνεχής και μακροπρόθεσμη. Πρόκειται για προοπτική που εκτείνεται σε πολλές δεκαετίες και όχι σε μία κοινοβουλευτική περίοδο. Ακόμα και αν η πρόληψη συνεπάγεται αρχικά υψηλότερο κόστος, μακροπρόθεσμα είναι αποτελεσματικότερη και οικονομικά αποδοτικότερη από τη θεραπεία ασθενειών. Η απόδοση μεγαλύτερης προσοχής στην ψυχική υγεία των σημερινών και των μελλοντικών γενεών θα οδηγήσει σε μια κοινωνία η οποία θα ταλανίζεται λιγότερο από προβλήματα ψυχικής υγείας.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Η φορολογική πολιτική για την προαγωγή της υγείας.** Θα πρέπει να επιβληθούν υψηλότεροι φόροι σε επιβλαβείς ουσίες, όπως το αλκοόλ, ο καπνός και άλλες. Προτείνουμε τη φορολόγηση προϊόντων που συνδέονται με αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία, όπως τα τρόφιμα που περιέχουν υπερβολικά πολλά σάκχαρα ή λιπαρά, υπερβολικές ποσότητες αλατιού κ.λπ. Τα πρόσθετα έσοδα θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για την πρόληψη. Τα υγιεινά τρόφιμα θα πρέπει να καταστούν πιο προσβάσιμα.
- **Η εκπαίδευση και η ευαισθητοποίηση.** Πολλοί άνθρωποι δεν αντιλαμβάνονται επαρκώς τη σχέση μεταξύ ενός υγιούς περιβάλλοντος που παρέχει υγιείς συνθήκες διαβίωσης για όλους και της ατομικής υγείας. Χρειαζόμαστε ενημερωτικά και εκπαιδευτικά προγράμματα που θα καλύπτουν όλες τις πτυχές της υγείας. Να πραγματοποιηθούν επενδύσεις σε κατάλληλα ενημερωτικά και εκπαιδευτικά προγράμματα και να διασφαλιστεί η τακτική ανταλλαγή θετικών και αρνητικών εμπειριών στον τομέα αυτόν σε επίπεδο ΕΕ κατά τις επόμενες δεκαετίες.
- **Η μεταρρύθμιση του συστήματος και η πρόσβαση σε αυτό.** Προκειμένου να υιοθετηθεί μια πιο προληπτική προσέγγιση της υγειονομικής περίθαλψης για όλες τις γενιές και να διασφαλιστεί η υγειονομική περίθαλψη για τις μελλοντικές γενιές, πρέπει να επανεξεταστεί ολόκληρο το σύστημα. Η ΕΕ θα πρέπει να απαιτήσει από τα κράτη να βρουν λύσεις οι οποίες

θα λειτουργήσουν για πολλές δεκαετίες και να τα στηρίξει στην εξεύρεση νέων τρόπων για να προχωρήσουν από κοινού. Θα πρέπει επίσης να διευκολύνει την πρόσβαση στις ιατρικές σπουδές και στην αναγνώρισή τους σε επίπεδο ΕΕ για την προσέλκυση περισσότερων γιατρών. Θα πρέπει να στηρίξει τη μεγαλύτερη αναγνώριση των επαγγελματιών της νοσηλευτικής, ώστε να εξασφαλιστεί επαρκής φροντίδα μακροπρόθεσμα.

Σύσταση ΚΔ: Μεταρρύθμιση των συστημάτων δημόσιας υγείας: ισότιμη πρόσβαση, βιώσιμη χρηματοδότηση, συνεργασία και ανταλλαγή γνώσεων

Προς το συμφέρον των σημερινών και των μελλοντικών γενεών για την ενίσχυση της διαγενεακής δικαιοσύνης, συνιστούμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση να στηρίξει τα κράτη μέλη στη δημιουργία συστημάτων υγείας υψηλής ποιότητας για όλους. Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η ισότιμη πρόσβαση όλων, ανεξάρτητα από το εισόδημα, τη μόρφωση ή τον τόπο διαμονής, και να εξασφαλιστεί μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση, ακόμα και σε μια κοινωνία που γηράσκει.

Αιτιολόγηση:

- Προς το παρόν, η κοινωνική ασφάλιση στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης χαρακτηρίζεται από άνιση μεταχείριση και περιορισμένη πρόσβαση στις αγροτικές περιοχές. Η ισότιμη πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη υψηλής ποιότητας σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο μπορεί να ανακόψει τη φυγή των εργαζομένων του τομέα της υγειονομικής περίθαλψης για άλλες χώρες εντός ή εκτός της ΕΕ, προσφέροντας καλύτερες εργασιακές συνθήκες και χαμηλότερο φόρτο εργασίας. Με την αντιμετώπιση των συνεχιζόμενων ανισοτήτων μεταξύ αγροτικών και αστικών περιοχών, θα παρασχεθεί σε όλους ισότιμη πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη υψηλής ποιότητας.
- Είναι θετικό το ότι υπάρχει ήδη τακτική ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών σε θέματα υγείας μεταξύ των κρατών μελών. Εάν οι γνώσεις αυτές ανταλλάσσονται αποτελεσματικότερα και ταχύτερα σε ολόκληρη την Ευρώπη, οι χώρες μπορούν να αντλούν διδάγματα η μία από την άλλη και να υιοθετούν επιτυχημένα μοντέλα. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στον τρόπο εξασφάλισης υγειονομικής περίθαλψης υψηλής ποιότητας, προσβάσιμης σε όλους, ακόμα και σε μια κοινωνία που γηράσκει.
- Οι βιώσιμες λύσεις πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι άνθρωποι όλων των ηλικιών μπορούν να βασίζονται σε ένα σύστημα υγειονομικής περίθαλψης υψηλής ποιότητας μακροπρόθεσμα, δηλαδή για πολλές γενιές. Για τον σκοπό αυτόν, πρέπει να αναπτυχθούν συστήματα χρηματοδότησης που θα λειτουργούν σε μη κερδοσκοπική βάση και θα παραμείνουν βιώσιμα κατά τα επόμενα 100 έως 200 έτη, ακόμα και με την αύξηση του προσδόκιμου ζωής. Η ΕΕ θα πρέπει να στηρίξει τα κράτη μέλη στην εξεύρεση μακροπρόθεσμων βιώσιμων λύσεων στον τομέα αυτόν. Εκτός από την επαρκή δημόσια χρηματοδότηση, θα μπορούσαν να δημιουργηθούν μηχανισμοί οι οποίοι θα διασφαλίζουν ότι οι άνθρωποι διαφορετικών ηλικιών αλληλοϋποστηρίζονται μακροπρόθεσμα.

Σχετικές δράσεις θα μπορούσαν να είναι:

- **Η ισότιμη πρόσβαση στο σύστημα υγειονομικής περίθαλψης.** Η ΕΕ θα πρέπει να στηρίξει τα κράτη μέλη ώστε να εξασφαλίσουν την παροχή άρτιας υγειονομικής περίθαλψης τόσο στις αγροτικές όσο και στις αστικές περιοχές. Αυτό ισχύει τόσο για την επείγουσα υγειονομική περίθαλψη όσο και για τα προληπτικά μέτρα.
- **Η ανταλλαγή γνώσεων και η επαγγελματική εξέλιξη.** Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να στηρίξει τα κράτη μέλη ώστε να διασφαλίσουν τη συνεχή, υψηλής ποιότητας και αποτελεσματική

επαγγελματική εξέλιξη των γιατρών. Θα πρέπει να υποστηριχθεί η επιστημονική έρευνα και να υπάρξει ανταλλαγή πορισμάτων σε ολόκληρη την ΕΕ. Για να εξασφαλιστεί η διαθεσιμότητα περισσότερων επαγγελματιών του ιατρικού κλάδου, οι ιατρικές σπουδές και η αντίστοιχη κατάρτιση θα πρέπει να είναι ευκολότερα προσβάσιμες, πιο ελκυστικές και να παρέχουν τα κατάλληλα προσόντα και κίνητρα. Για την πρόσβαση σε ιατρικές σπουδές και αντίστοιχη κατάρτιση, θα πρέπει να υπάρχει αναγνώριση των σχετικών προσόντων σε ολόκληρη την ΕΕ (συμπεριλαμβανομένων των προσόντων επαγγελματιών από χώρες εκτός της ΕΕ), η οποία θα συνοδεύεται από την ενοποίηση των συστημάτων ιατρικής εκπαίδευσης σε επίπεδο ΕΕ. Θα πρέπει επίσης να διασφαλίζεται ότι για ορισμένο χρονικό διάστημα η επαγγελματική δραστηριότητα θα ασκείται στη χώρα όπου ολοκληρώθηκαν οι σπουδές και η κατάρτιση.

- **Η βιώσιμη χρηματοδότηση των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης.** Η ΕΕ θα πρέπει να υποστηρίξει τα κράτη μέλη στην εύρεση και την εκτέλεση μακροπρόθεσμης βιώσιμης χρηματοδότησης για τα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω της ανταλλαγής γνώσεων και της εκπόνησης κατευθυντήριων γραμμών σε επίπεδο ΕΕ, με βάση τις θετικές εμπειρίες των κρατών μελών.